

FÖRSVARSMAKTEN

Handbok Säkerhetstjänst Vapen och Ammunition

2007 Utgåva 2

**Handbok för Försvarsmaktens säkerhetstjänst,
Vapen och Ammunition**

H Säk VapAm

FÖRSVARSMAKTEN

Datum   HKV beteckning
2012-08-15   10 440:61481

Handbok för Försvarsmaktens säkerhetstjänst, Vapen och Ammunition, 2007 utgåva 2 (H SÄK VapAm), fastställs för tillämpning fr.o.m. 2012-10-01.

Handboken kommer att uppdateras efter det att en regelverksöversyn genomförts. Översynen kommer att påbörjas under 2012.

Handbokens målgrupp är främst säkerhetschefer och den personal vid Försvarsmakten som har att hantera, förvara och transportera skjutvapen och ammunition. Handboken kan även användas av personal vid Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut, Statens försvarshistoriska museer och Statens sjöhistoriska museer med motsvarande uppgifter.

Därmed upphävs – Handbok för Försvarsmaktens säkerhetstjänst Vapen och Ammunition (H SÄK Vapen och Am), 2007 års utgåva (M7739-352012).

Chefen för Säkerhetskontoret vid den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten får fatta beslut om ändringar i handboken inom ramen för denna utgåva.

Beslut i detta ärende har fattats av överste Mattias Hanson. I den slutliga handläggningen har överstelöjtnant Patrik Lind, överstelöjtnant Mårten Wallén, avdelningsdirektör Martin Waern deltagit med major Mikael Keisu som föredragande.

Klas Eksell
Chef för Säkerhetskontoret

Mikael Keisu

© 2012 Försvarsmakten, Stockholm

Att mångfaldiga innehållet i denna publikation, helt eller delvis, utan medgivande av Försvarsmakten, är förbjudet enligt upphovsrättslagen.

Layout: Försvarsmakten
Omslagsbild: Combat camera, Försvarsmakten

Central lagerhållning: publiceras endast i form av en skrivelse.

Förord

Den militära säkerhetstjänstens uppgift är att ta tillvara säkerhetsintressen som berör Försvarmakten. Försvarmaktens säkerhetsintressen omfattar eller kan hänföras till personal, materiel, information, anläggningar och verksamhet i vid bemärkelse inklusive den internationella verksamhet Försvarmakten deltar i.

Den militära säkerhetstjänsten omfattar säkerhetsunderrättelsetjänst, säkerhetsskyddstjänst och signalskyddstjänst. Säkerhetsunderrättelsetjänsten skall identifiera och klarlägga den säkerhetshotande verksamheten. Säkerhetsskydds- och signalskyddstjänsten skall skydda våra skyddsvärda tillgångar från säkerhetshoten. Genomförandet av militär säkerhetstjänst resulterar i säkerhetsskydds- och signalskyddsåtgärder vilka främst syftar till att säkerställa nödvändig nivå av säkerhetsskydd. Uppgiften löses genom att identifiera och prioritera skyddsvärda tillgångar, bedöma säkerhetshot, sårbarhet och risker samt prioritera risker och fatta beslut om säkerhetsskyddsåtgärder.

Denna handbok beskriver hantering av vapen och ammunition inom Försvarmakten. Försvarmakten har, med stöd av 18 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m., rätt att meddela föreskrifter för Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut, Statens försvarshistoriska museer och Statens sjöhistoriska museer. Handboken bygger på förordningen om statliga myndigheters skjutvapen m.m. och på Försvarmaktens föreskrifter och interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Försvarmaktens verksamhet innebär att våra säkerhetsintressen förändras över tiden. Den säkerhetshotande verksamheten som riktas mot Försvarmakten varierar också över tiden, varför den största utmaningen för säkerhetstjänsten är att hitta en balans mellan säkerhetsskydds- respektive signalskyddsåtgärder och risktagande med hänsyn till såväl våra säkerhetsintressen som aktuella säkerhetshot. En effektiv säkerhetstjänst grundar sig bland annat på en väl genomförd säkerhetsplanering, kontinuerlig internkontrollverksamhet och ett högt säkerhetsmedvetande hos Försvarmaktens personal. Grunden för ett högt säkerhetsmedvetande åstadkommes genom att personalen är väl utbildad och fortlöpande orienteras om säkerhetsrelaterade händelser.

Klas Eksell
Chef för säkerhetskontoret

Innehållsförteckning

Inledning

1	Grunder	
1.1	Grundläggande bestämmelser m.m.	3
1.2	Begrepp och definitioner	4
2	Allmänt	
2.1	Inledande bestämmelser	7
2.2	Vapen inklusive skjutvapen	7
2.2.1	Definition av skjutvapen	8
2.2.2	Stödbegärliga skjutvapen	9
2.3	Ammunition	10
2.3.1	Definition av ammunition	10
2.3.2	Indelning av ammunition	10
2.3.3	Kaliber	10
2.3.4	Risk vid användning	10
2.3.5	Explosivämnen	11
2.3.6	Stödbegärlig ammunition	12
2.4	Undantag från föreskrifter och bestämmelser	13
3	Hantering	
3.1	Myndigheternas hantering av skjutvapen och ammunition	14
3.2	Utlämnande av skjutvapen och ammunition	15
3.2.1	Allmänt	15
3.2.2	Behörighetsbevis	16
3.2.3	Utlåning av tävlingsvapen	17
3.2.4	Utlåning till frivillig försvarsorganisation	19
3.3	Användning av skjutvapen och ammunition	19
3.4	Återlämnande av skjutvapen	20
3.5	Inventering av skjutvapen	21
3.6	Förlust av skjutvapen eller ammunition	23
3.7	Deltagande i tävling utom riket	24
3.8	Information till polisen	26
4	Förvaring	
4.1	Allmänt	27
4.1.1	Insatsberedd skyddsstyrka – IBSS	32
4.1.2	Tillfällig insatsberedd skyddsstyrka – TIBSS	33
4.1.3	Berganläggning	33
4.1.4	Mobiliseringsförråd (motsvarande)	34
4.1.5	Serviceförråd	34
4.1.6	Vapenkassun	35
4.1.7	Vapen i verkstäder (motsvarande)	36
4.2	Förvaring inom kasernområde (motsvarande)	37
4.2.1	Ut- och inlämning av skjutvapen	37

4.2.2	Vaktlokal och vaktpersonal	38
4.3	Förvaring vid övningsverksamhet	38
4.4	Förvaring i bostad	40
4.4.1	Definition på bostad	40
4.4.2	Förvaringsbestämmelser	40
4.4.3	Bostaden godkänd som förvaringsplats	41
4.4.4	Återkallande av tillstånd	42
4.4.5	Längre bortavaro från bostaden	43
4.5	Förvaring av privata skjutvapen	43
4.6	Nycklar och koder	44
4.7	Personsäkerhetslarm	47
5	Transporter	
5.1	Skyddade transporter	48
5.1.1	Definition på skyddade transporter	48
5.1.2	Transportskyddsstyrka – TPSS	49
5.1.3	Tillfällig transportskyddsstyrka – TTPSS	50
5.1.4	Transportnivåer	50
5.1.5	Transport av skjutvapen och ammunition	51
5.1.6	Uppehåll under en transport	53
5.1.7	Nycklar och koder	54
5.2	Ansvarsfördelning	54
5.2.1	Chef med avsändaransvar	54
5.2.2	Transportledare och transportplan	55
5.2.3	Transportchef	57
5.2.4	Chef för avsändande organisationsenhet	57
5.2.5	Förteckning över förare, m.fl.	58
5.2.6	Utbildning	58
5.3	Enskild resa	58
5.3.1	Resa, inklusive tillfälligt uppehåll, med fordon	59
5.3.2	Resa med allmänt kommunikationsmedel	59
5.3.3	Uppehåll vid resa	60
6	Internationell verksamhet	
6.1	Beslut om avvikelse	61
6.1.1	Beslutets disposition och innehåll	62
6.2	Internationella transporter – beslut om undantag	63
	Bilagor	
1.	Skyddsnivåer för förvaringsutrymmen	64
2.	Definition av och exempel på vital del	66
3.	Formulär: Beslut om godkännande av bostad för vapenförvaring	67

Läsanvisning

Handboken innehåller förklarande text till de författningar som reglerar grunderna för den militära säkerhetstjänsten i Försvarmakten.

I Handbok Säkerhetstjänst Vapen och ammunition redogörs bl.a. för de författningar som styr vapenhantering. Handboken innehåller såväl författningstext som förklarande text till författningarna ifråga. Därutöver innehåller handboken riktlinjer och allmänna råd om hur skjutvapen och ammunition bör hanteras, förvaras och transporteras. Syftet är att skapa förståelse för bestämmelserna. I slutet av handboken finns bilagor med Försvarmaktens indelning i skyddsnivåer, olika typer av förvaringsutrymmen, exempel på vitala delar för olika vapentyper m.m.

Text från förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m. och text från Försvarmaktens föreskrifter (FFS 2007:1) om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition och Försvarmaktens interna bestämmelser (FIB 2007:3) om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition återges med beige bakgrund. Lag- och förordningstexter återges enbart i den mån mer specifika regler saknas i Försvarmaktens föreskrifter (FFS) eller Försvarmaktens interna bestämmelser (FIB). Anledningen till detta är att handboken inte ska tyngas med lag- och författningstexter i onödan. Fortfarande finns emellertid hänvisningar till aktuella lagar och förordningar i handbokens löptext.

Om Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om museers förvaring av skjutvapen (FAP 2006:13) har en högre säkerhetsnivå än bestämmelserna i nu aktuell handbok gäller FAP 2006:13. Även för sådana skjutvapen och övriga vapen, pjäser etc. som inte är att betrakta som av staten ägda, gäller FAP 2006:13.

Handboken riktar sig i första hand till personal tillhörande Försvarmakten, men även till personal inom Försvarets materielverk (FMV), Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Statens försvarshistoriska museer (SFHM) och Statens sjöhistoriska museer som ska planera för att själva hantera, förvara eller transportera vapen och ammunition.

I Försvarmaktens författningssamling hänvisas ofta till *den operative chefen i Högkvarteret*. Med detta avses insatschefen (C INS).

Flera begrepp som förekommer i Försvarmaktens författningar och interna beslut har mist sin relevans i och med omläggningen från ett värnpliktsförsvar till ett yrkesförsvar. Dessa begrepp, t.ex. *värnpliktig*, förekommer inte längre i handbokens löptexter. Däremot finns begreppen med där gällande författningstexter citeras.

Vid införandet av regionala staber kommer de uppgifter som idag löses av säkerhets- och samverkanssektionerna (SÄKSAM) att övertas av dessa staber. Då handboken använder begreppet regional säkerhetsorganisation avses såväl dagens SÄKSAM-sektioner som morgondagens regionala staber.

Om inte annat anges avser *myndighet* en svensk myndighet. Om myndighet anges i text under en föreskrift ur säkerhetsskyddslagen (1996:627), säkerhetsskyddsförordningen (1996:633) och Försvarmaktens föreskrifter (FFS 2003:7) om säkerhetsskydd avses en myndighet som träffas av föreskrifterna. Sådan text utgör Försvarmaktens uppfattning om hur föreskriften ska tillämpas vid en myndighet som Försvarmakten har föreskriftsrätt över vad gäller säkerhetsskydd.¹

Text ur Försvarmaktens föreskrifter och interna bestämmelser återges i beige rutor med *kursiv stil*. Övrig författningstext, lagar och förordningar återges i beige rutor med *fet kursiv stil*.

När *ska* används i löpande text i fråga om ett krav är det med stöd av en föreskrift till vilken hänvisning sker med fotnot. De råd och riktlinjer och rekommendationer som anges i denna handbok bör i Försvarmakten alltid följas om inte särskilda skäl föreligger att genomföra verksamheten på annat sätt.² När *bör* används i löpande text är det således Försvarmaktens uppfattning i frågan.

I handboken anges författningarna endast med rubrik. Fullständig författningsbeteckning publiceras under *Lagrum* på Försvarmaktens hemsida.

Med *organisationsenhet* avses Högkvarteret samt förband, skolor och centrum, vilka är angivna som organisationsenheter i förordningen med instruktion för Försvarmakten. Med *MUST* avses militära underrättelse- och säkerhetstjänsten i Högkvarteret.

---

¹ 11 § andra stycket och 44 § säkerhetsskyddsförordningen.

² 7 kap. 20 § Försvarmaktens föreskrifter med arbetsordning för Försvarmakten (FM ArbO).

1 Grunder

1.1 Grundläggande bestämmelser.

Bestämmelser som påverkar hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition återfinns bland annat i följande regelverk och övriga dokument.

Lagar och förordningar

- Förordning (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m.
- Vapenlag (1996:67)
- Lag (1992:1300) om krigsmateriel
- Förordning (1992:1303) om krigsmateriel
- Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- Förordning (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor

Försvarsmaktens regelverk och publikationer

- Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 2003:7) om säkerhetsskydd
- Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 2007:1) om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition
- Försvarsmaktens interna bestämmelser (FIB 2007:3) om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition, ändrad genom FIB 2008:2
- Försvarsmaktens interna bestämmelser (FIB 2007:2) om säkerhetsskydd och skydd av viss materiel, ändrad genom FIB 2010:1
- Försvarsmaktens instruktion för förvaring och transport av explosiva varor 2011 (IFTEX), del 1 och del 2, M 7739-350222 H SYSTÄK 2011, (del 2 är hemlig)
- Handbok för vaktjänst inom Försvarsmakten (M7745-784451 VaktB) 1997
- Handbok Försvarsmaktens transporter – Grunder (M7740-724311 H FM Tp Grunder) 2006
- Säkerhetsinstruktion för vapen och ammunition med mera, Gemensam del (SäKI G 2010)

Övriga

- Tullverkets föreskrifter och allmänna råd (TFS 1997:35) om anmälan till tullmyndighet vid utförsel m.m. av krigsmateriel
- Förordning (2010:1101) med instruktion för Inspektionen för strategiska produkter Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2010:5) om förvaring av explosiva varor
- Aktuella regelverk återfinns i SAMSÄK som är ett dokument som årligen uppdateras med gällande regler och föreskrifter.

1.2 Begrepp och definitioner

BOA

Beslut om användning.

Bevakningsstyrka

En bevakningsstyrka avdelas för att skydda personal i samband med att t.ex. vapen- och/eller ammunitionsförråd öppnas eller att arbete pågår där. Styrkan ska anpassas efter förrådets storlek eller geografiska belägenhet och utbredning och bör bestå av minst två skyddsvakter. Styrkan behöver inte ledas av officer.

CCTV (Closed Circuit Television)

CCTV är en benämning på ett lokalt installerat kameraövervakningssystem som kan vara en del av ett tekniskt bevakningssystem.

Ej övervakat område

Ej övervakat område utgörs av ett geografiskt område där det inte finns personella resurser eller tekniska bevakningshjälpmedel för att genomföra bevakning och/eller övervakning.

FM BerInsO

Försvarsmaktens Beredskaps-och insatsorder ges ut av Insatsstaben/Armétaktisk stab.

IBSS

Insatsberedd skyddsstyrka – se avsnitt 4.1.1.

Inhägnat bevakat område

Inhägnat bevakat område utgörs av ett geografisk avgränsat område där det finns någon form av fysiskt hinder i form av t.ex. stängsel, staket, plank eller motsvarande, eller någon annan juridisk gräns. Till det inhägnade bevakade området ska det finnas personella resurser för bevakning, samt resurser för insatsverksamhet (IBSS). Även tekniska bevakningshjälpmedel kan ingå som en del av bevakningsresurserna.

Områden där det av praktiska skäl inte går att upprätta något fysiskt hinder kan istället avgränsas med en utmärkt, juridisk gräns. Den juridiska gränsen kan utgöras av t.ex. bojar med skyddsobjektskyltar vid ett hamninlopp.

Inhägnat övervakat område

Inhägnat övervakat område utgörs av ett geografiskt avgränsat område där det finns någon form av fysiskt hinder i form av t.ex. stängsel, staket, plank eller motsvarande, eller någon annan juridisk gräns. Området övervakas med hjälp av något tekniskt bevakningshjälpmedel och/eller av personella resurser främst i form av rondering. Inhägnat övervakat område saknar personella resurser för bemanning av bevakning på plats, samt resurser för att genomföra insats mot objekt (IBSS) inom 10 min. Områden där det av praktiska skäl inte går att upprätta något fysiskt hinder kan istället avgränsas med en utmärkt, juridisk, gräns. Den juridiska gränsen kan utgöras av t.ex. bojar med skyddsobjektskyltar vid ett hamninlopp.

Inkrypningsskydd

Inkrypningsskydd avser sådan anordning som syftar till att försvåra för obehörig att ta sig in i en lokal eller område via exempelvis luftrummor, avlopp eller motsvarande. Skyddet kan vara utformat som galler eller vara heltäckande för hela ytan.

Insatstid IBSS

Insatstid IBSS är den tid som har förflutit från det att larmning har skett till dess att IBSS kan påbörja lösandet av ställd uppgift vid objektet. I tiden ingår samling av IBSS, transporttider, avsittning samt framryckning till en plats varifrån det är möjligt att observera objektet och, om rätt förutsättningar finns, är möjligt att ingripa.

Larm

Med larm avses olika tekniska åtgärder för att detektera en händelse, så att man därigenom ska kunna göra insats. Larm kan vara inbrottslarm, överfallslarm, brandlarm eller driftlarm. Larmanläggningar inom Försvarsmakten ska följa Svenska stöldskyddsföreningens normer SSF 130:7.

Mekaniskt inbrottsskydd

Mekaniskt inbrottsskydd avser att förhindra eller avsevärt försvåra inbrott samt försvåra bortförande av stöldgods till och från område, anläggning, byggnad, lokal eller förvaringsutrymme.

Omslutningsyta

Med omslutningsyta avses en lokals avgränsning (vägg, golv, tak) samt dörr- och fönsterenheter m.m.

SS-EN

Beteckningen EN betyder att standarden är fastställd som europeisk standard.

SS-ENV

Beteckningen ENV betyder att standarden är en europeisk för-standard och ännu inte blivit en europeisk standard.

Skalskydd

Med skalskydd menas det skydd som utförs så att inträngande i objektet genom dess omslutningsytor inklusive öppningar försvåras eller förhindras. Dörrar, fönster, luckor och portar är exempel på öppningar.

Skyddsklasser

Med begreppet skyddsklasser avses en civil indelning av en produkts motståndskraft – att jämföra med skyddsnivåer inom Försvarsmakten.

Skyddsobjekt

Ett skyddsobjekt är t.ex. en anläggning, byggnad eller ett område som kan ges ett förstärkt skydd mot sabotage, terroristbrott, spioneri och grovt rån enligt skyddslagen (2010:305).

Standard

Med standard menas (fastställd) norm, dels i tekniska sammanhang, dels standardiseringsresultat i form av beskrivningar, regler (normer) och

rekommendationer.

Svensk standard (SS)

Standardiseringskommissionens Svensk standard beskriver bl.a. normer m.m. för skyddsnivåer och säkerhetsskyddsåtgärder.

Svenska stöldskyddsföreningen (SSF)

SSF är en ideell förening. Föreningen har till ändamål att främja trygghet och säkerhet för person och egendom genom förebyggande arbete mot brott samt att verka som opinionsbildare och informationspridare i det brottsförebyggande arbetet.

Säkerhetsanalys

Myndigheter och andra för vilka säkerhetsskyddsförordningen gäller ska undersöka vilka uppgifter i deras verksamhet som ska hållas hemliga med hänsyn till rikets säkerhet och vilka anläggningar som kräver säkerhetsskydd med hänsyn till rikets säkerhet eller behovet av skydd mot terrorism. Resultatet av undersökningen (säkerhetsanalys) ska dokumenteras. Inom Försvarsmakten genomförs en säkerhetsanalys inom ramen för säkerhetsplanering. Bestämmelser för säkerhetsplanering framgår av H SÄK Skydd, 2007.

Säkerhetsskydd

Se H SÄK Skydd, 2007.

Säkerhetsskyddsåtgärder

Se H SÄK Skydd, 2007.

TIBSS

Tillfällig insatsberedd skyddsstyrka – se avsnitt 4.1.2.

TPSS

Transportskyddsstyrka – se avsnitt 5.1.2.

TTPSS

Tillfällig transportskyddsstyrka – se avsnitt 5.1.3.

Tillträdesbegränsning

Se H SÄK Skydd, 2007.

Tillträdesskydd

Ett tillträdesskydd utgörs av tekniska produkter och systemlösningar som försvårar eller förhindrar obehörigt tillträde till lokaler eller område där verksamhet av särskild betydelse förekommer samt där viktig och svårersättningsvärd materiel, exempelvis vapen och/eller ammunition förvaras.

Övervakat område

Övervakat område utgörs av ett geografiskt område som övervakas med hjälp av tekniska bevakningshjälpmedel eller personella resurser. Området saknar fysiskt hinder i form av stängsel eller annan juridiskt gräns.

2 Allmänt

2.1 Inledande bestämmelser

Varje myndighet skall göra en säkerhetsanalys som skall ligga till grund för hur skjutvapen och ammunition skall hanteras och förvaras inom myndigheten. Analysen skall resultera i en säkerhetsplan. Analys och plan skall dokumenteras.

2 kap. 1 § Försvarsmaktens föreskrifter om säkerhetsskydd

Vad som i Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 2007:1) om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition sägs om myndighet och chef för myndighet avser inom Försvarsmakten dess organisationsenheter respektive cheferna för organisationsenheterna, om inget annat anges i denna författning.

1 kap. 1 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition

Regeringen har genom förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m. reglerat hur skjutvapen och viss annan farlig materiel som finns hos myndigheter under regeringen ska hanteras, förvaras och transporteras. Försvarsmakten har med stöd av 18 § i den aktuella förordningen bemyndigats att i dessa hänseenden meddela föreskrifter för Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut, Statens försvarshistoriska museer och Statens sjöhistoriska museer. Dessa föreskrifter återfinns i Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 2007:1) om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

2.2 Vapen inklusive skjutvapen

Vapen kan vara *blanka vapen* eller *skjutvapen*. Exempel på blanka vapen är kniv, bajonett och sabel. Blanka vapen omfattas inte av dessa bestämmelser, men bör ändå förvaras på ett betryggande sätt så att de inte kan tillgripas eller åtkommas av obehörig.

Skjutvapen kallades förr eldvapen och därifrån har Försvarsmakten fått den militära benämningen eldhandvapen, som civilt ofta benämns handeldvapen. Eldhandvapen är vapen som kan hanteras av en person. Kulsprutor är finkalibriga vapen som dels kan hanteras av en person, dels kan hanteras av en servis, d.v.s. två eller flera personer.

Finkalibriga skjutvapen är eldrörsvapen med kaliber mindre än 20 mm. Övriga benämns grovkalibriga skjutvapen.

2.2.1 Definition av skjutvapen

Med skjutvapen förstås i denna lag vapen med vilka kulor, hagel, harpuner eller andra projektiler kan skjutas ut med hjälp av krutladdningar, kolsyreladdningar, komprimerad luft eller andra liknande utskjutningsmedel.

1 kap. 2 § Vapenlagen

Vad som sägs om skjutvapen gäller också

- a) anordningar som till verkan och ändamål är jämförliga med skjutvapen,*
- b) obrukbara vapen som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen,*
- c) start- och signalvapen som laddas med patroner,*
- d) armborst,*
- e) tårgasanordningar och andra till verkan och ändamål jämförliga anordningar,*
- f) slutstycken, ljuddämpare, eldrör, pipor, stommar, lådor och trummor till skjutvapen, eller armborststommar med avfyringsanordningar,*
- g) anordningar som kan bäras i handen och är avsedda att med elektrisk ström bedöva människor eller tillfoga dem smärta, och anordningar som gör att skjutvapen kan användas med annan ammunition än de är avsedda för.*

1 kap. 3 § Vapenlagen

Vad som sägs om skjutvapen gäller inte

- a) salutkanoner som inte kan laddas med gastäta patroner,*
- b) skjutvapen som har tillverkats före år 1890 och som inte är avsedda för gastäta enhetspatroner,*
- c) bultpistoler avsedda för byggnadsarbete,*
- d) andra arbetsverktyg avsedda för slakt eller för industriellt eller liknande bruk, och*
- e) skjutnanordningar avsedda för livräddning eller liknande ändamål.*

1 kap. 4 § Vapenlagen

I 2 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m. föreskrivs vad som avses med skjutvapen. Med skjutvapen avses i dessa föreskrifter även granatgevär, 40 millimeters granatspruta och tillsatsvapen upp till 40 millimeters kaliber.

1 kap. 2 § Försvarsmaktens föreskrifter om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition

Det förekommer delvis olika definitioner på begreppet skjutvapen. Civil vapenhantering styrs av vapenlagen (1996:67) och vapenförordningen (1996:70). Med vissa undantag tillämpas vapenlagen inte för skjutvapen som tillhör eller brukas av Försvarsmakten. Vad beträffar de aktuella undantagen hänvisas till handbokens avsnitt 3.2, *Utlämnande, mottagande och återlämning av skjutvapen och ammunition.*

Enligt vapenlagens definition utgörs skjutvapen av vapen med vilka kulor, hagel,

harpuner eller andra projektiler kan skjutas ut med hjälp av krutladdningar, kolsyreeladdningar, komprimerad luft eller andra liknande utskjutningsanordningar. Skjutvapen kan alltså vara allting från finkalibriga enhandsvapen till kulsprutor, granatkastare, kanoner och haubitser o.s.v. Skjutvapen kan vara kompletta, vilket innebär att huvuddel och vital del är hopmonterade till ett sammansatt vapen, eller delade, med huvuddel respektive vital del hanterade eller förvarade var för sig.

Huvuddel kan utgöras av stommar, lådor och trummor. *Vital del* kan utgöras av slutstycken, revolvertrummor, underbeslag, avfyringsanordningar och pipor.

Med skjutvapen avses enligt 2 § förordningen om statliga myndigheters skjutvapen m.m. handeldvapen, såsom

- pistoler,
- revolverar,
- gevär,
- automatkarbiner,
- kulsprutepistoler och
- kulsprutor, samt därmed jämförliga skjutvapen och granatgevär.

Skjutvapen verkar genom ammunition och är en gemensam benämning för

- rekylrande eldrörsvapen, samt
- rekylfria eldrörsvapen, utskjutningsanordningar för raketer och robotar.

2.2.2 Stöldbegärliga skjutvapen

Med stöldbegärliga skjutvapen och stöldbegärlig ammunition avses i dessa bestämmelser de skjutvapen och den ammunition som anges i 1 kap. 2 och 5 §§ Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 2007:1) om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Med skjutvapen avses i dessa bestämmelser stöldbegärliga skjutvapen enligt första stycket samt övriga, icke stöldbegärliga, skjutvapen. Med ammunition avses i dessa bestämmelser stöldbegärlig ammunition enligt första stycket samt övrig, icke stöldbegärlig ammunition.

1 kap. 2 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition ³

Vilka vapen som är stöldbegärliga skjutvapen framgår av särskild skrivelse.⁴

Som stöldbegärliga skjutvapen räknas även

- anordningar som förändrar ett vapens kaliber eller funktion, t.ex. extra pipset, instickspipor, övningsvapen till eldhandsvapen, granatgevär och pansarskott etc, och
- signalpistoler.

---

³ Observera att i 1 kap. 2 § FIB 2007:3 nämnda 1 kap. 5 § FFS 2007:1 som rör stöldbegärlig ammunition kommenteras i avsnitt 2.3.6, *Stöldbegärlig ammunition*.

⁴ Av HKV 2010-03-02, beteckning 14 850: 54195, framgår vilka vapen som är stöldbegärliga.

2.3 Ammunition

2.3.1 Definition av ammunition

Med ammunition avses materiel som är avsedd för skadeverkan, rök- och gasbeläggning, brand- och lysverkan, sprängning, minering, minröjning, signalering och markering, samt materiel som vid utbildning ersätter nu uppräknad materiel. Materielen kan innehålla explosivämnen eller andra speciella kemiska ämnen. Ibland räknas även ammunitionens emballage och tillverkningsdetaljer som ammunition.⁵

2.3.2 Indelning av ammunition

I Sverige indelas ammunition i kaliberbunden ammunition och övrig ammunition. Kaliberbunden ammunition skjuts från eldrör eller pipa med viss angiven kaliber.⁶

2.3.3 Kaliber

Skjutvapen och ammunition som har en kaliber mindre än 20 millimeter benämns i dessa föreskrifter finkalibriga skjutvapen respektive finkalibrig ammunition.

1 kap. 4 § Försvarsmaktens föreskrifter om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition

Kaliberbunden ammunition delas, enligt Försvarsmakten definition, upp i fin- respektive grovkalibrig ammunition. Finkalibrig ammunition används till eldrörsvapen med kaliber mindre än 20 mm. Grovkalibrig ammunition används till eldrörsvapen med kaliber som är 20 mm eller grövre.

2.3.4 Risk vid användning

Med hänsyn till risk vid användning indelas ammunition i *skarp*, *lös* och *blind*.

Skarp ammunition omfattar

- stridsammunition avsedd för strid men även för övningar, och
- övningsammunition avsedd enbart för övningar, t.ex. övningsgranater,⁷ och halvskarpa patroner.

Lös ammunition omfattar

- ammunition för markering av eldgivande vapen, t.ex. lösa patroner, knallskott, eldmarkeringsladdningar och salutskott, eller
- ammunition för beskjutning av mål, t.ex. nedslagsmarkeringar.

Blind ammunition omfattar ammunition för

- exercis, t.ex. laddblindpatroner,
- åskådning, och
- övning i ammunitionsunderhåll, t.ex. transportblindammunition.

⁵ Enligt Handbok ammunitions- och minröjning, Ammunitionslära 2009

⁶ Enligt Handbok ammunitions- och minröjning, Ammunitionslära 2009

⁷ Ibland benämnd "barlastad ammunition"

2.3.5 Explosivämnen

Explosivämnen är ämnen eller blandningar av ämnen som kan bringas till snabb kemisk reaktion under våldsamt utveckling av gaser och värme – en så kallad explosion. Med hänsyn till den huvudsakliga användningen indelas explosivämnen i drivämnen, sprängämnen, tändämnen och pyrotekniska satser.

Drivämnen tänds med låga och förbrinner. De används främst i drivmedel till vapen och raketer.

Sprängämnen tänds med stötvåg och detonerar. De används främst i sprängladdningar till granater, minor och fältarbeten samt i komponenter i tändkedjor till sprängladdningar.

Tändämnen tänds med slag, rivning, stötvåg, låga, gnista eller värme och detonerar. De används i tändsatser för att tända övriga explosivämnen.

Pyrotekniska satser tänds i regel med låga eller värme och förbrinner, avger rök, värme, låga, ljus, ljud eller gas, men orsakar inte så stark tryckverkan som övriga explosivämnen. Pyrotekniska satser används främst i rök-, brand-, lys- och gasammunition samt markeringsmedel, men kan även förekomma i vissa tändkedjor för att fördröja tändförloppet.

Säkerhetshandling av ammunition regleras i *Instruktion för förvaring och transport av Försvarsmaktens explosiva varor (IFTEX)* och *Säkerhetsinstruktion för vapen och ammunition med mera, Gemensam del (SäKI 2010)*.

2.3.6 Stöldbegärlig ammunition

Bestämmelserna i 5 § första stycket samt 7, 8, 10, 11 och 14-16 §§ gäller, om inte annat är föreskrivet, även

- 1. ammunition,*
- 2. ammunitionseffekter,*
- 3. handgranater,*
- 4. truppminor,*
- 5. spräng- och tändmedel, samt*
- 6. pansarskott.*

3 § Förordningen om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

I dessa föreskrifter används ordet ammunition som ett gemensamt begrepp för den materiel som anges i 3 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

1 kap. 3 § Försvarsmaktens föreskrifter om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition

Finkalibrig skarp ammunition med pansarbrytande eller underkalibrerad projektil, 12,7 millimeters skarp ammunition, stridsladdad chock- och spränghandgranat, stridsladdad truppmina och försvarsladdning, stridsammunition till 40 millimeters granatspruta, till 40 millimeters tillsatsvapen och till granatgevär, stridsladdat pansarskott samt viss annan ammunition som anges i särskilt beslut av Försvarsmaktens högkvarter (Högkvarteret), benämns i dessa föreskrifter stöldbegärlig ammunition.

1 kap. 5 § Försvarsmaktens föreskrifter om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition

Samtlig sådan ammunition som anges i 3 § förordningen om statliga myndigheters skjutvapen m.m. omfattas av ordet "ammunition" i FFS 2007:1. Uppräkningen i förordningen gör inte skillnad mellan skarp, lös och blind ammunition. Försvarsmakten har däremot genom 1 kap. 5 § FFS 2007:1 specificerat vilken ammunition som ska betraktas som stöldbegärlig. Klassificering av stöldbegärlig ammunition, samt förvarings-, hanterings- och transportbestämmelser finns i särskilt beslut från Högkvarteret (HKV).⁸

---

⁸ HKV 2011-04-14, beteckning 14 520:57099

2.4 Undantag från föreskrifter och bestämmelser

Försvarsmakten får medge undantag från föreskrifterna i denna författning.

Överbefälhavaren eller den överbefälhavaren bestämmer, fattar beslut i ärenden om undantag.

6 kap. 1 § Försvarsmaktens föreskrifter om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Försvarsmakten får medge undantag från bestämmelserna i denna författning.

Överbefälhavaren eller den överbefälhavaren bestämmer, fattar beslut i ärenden om undantag.

6 kap. 1 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition

Begäran om undantag från FFS 2007:1 eller FIB 2007:3 ska alltid göras till Högkvarteret.

3 Hantering

3.1 Myndigheternas hantering av skjutvapen och ammunition

En myndighet som har skjutvapen skall hantera dem på ett sätt som är betryggande från säkerhetssynpunkt.

Myndigheten skall hålla god ordning på skjutvapnen och föra en förteckning över myndighetens samtliga skjutvapen. Av förteckningen skall framgå för vilket ändamål ett vapen disponeras och vid vilken organisatorisk enhet vapnet finns eller vem som har tilldelats det.

Förteckning behöver inte föras över skjutvapen som en myndighet endast har tillfälligt som ett led i en anskaffning av vapen för någon annans räkning.

5 § Förordningen om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

Hantering av en myndighets skjutvapen och ammunition ska ske på ett ur säkerhetssynpunkt betryggande sätt. Detta gäller såväl vid handhavande som vid förvaring och transport. Försvarsmakten ska föra en förteckning över myndighetens samtliga skjutvapen. Av förteckningen ska framgå vilken typ av vapen som avses, vapennummer, för vilket ändamål skjutvapnet disponeras och vid vilken organisationsenhet vapnet finns eller, om det har tilldelats en enskild person, vem som har tilldelats detta. Om vapnet har tilldelats en enskild person ska namn och personnummer samt tidpunkt för utlämnande och återlämnande också anges. Förteckningen ska föras centralt genom Försvarsmaktens logistik (FMLOG) försorg samt vid respektive utlämnande organisationsenhet genom försörjningsenhetens försorg.

En förteckning behöver inte föras över skjutvapen som en myndighet endast har tillfälligt som ett led i anskaffning av vapen för någon annans räkning. Detta kan gälla t.ex. när Försvarets materielverk (FMV) gör ett inköp av vapen för Försvarsmakten räkning.

Skjutvapen delas in i två huvudgrupper; skjutvapen *i förråd* respektive skjutvapen *i bruk*.

3.2 Utlämnande av skjutvapen och ammunition

3.2.1 Allmänt

Myndigheten skall se till att endast den tilldelas ett skjutvapen som

- 1. behöver skjutvapnet i sin tjänst,*
- 2. har tillräckliga kunskaper om hur vapnet skall handhas,*
- 3. har tillräckliga kunskaper om säkerhetsskyddet kring hanteringen av skjutvapen, och*
- 4. bedöms pålitlig från säkerhetssynpunkt.*

Myndigheten skall, om det inte är obehövt, upplysa den som skall tilldelas ett skjutvapen om att en prövning görs av dennes pålitlighet från säkerhetssynpunkt.

8 § Förordningen om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

Utlämnande av skjutvapen eller ammunition från förråd till en enskild person får endast ske mot uppvisande av en skriftlig order som har givits av chefen för organisationsenheten, eller den han eller hon bestämmer. En sådan order får endast ges i fråga om en person som med godkänt resultat har avlagt teoretiskt och praktiskt prov i skjutvapnets respektive ammunitionens användning.

2 kap. 1 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition

När ett skjutvapen eller ammunition lämnas ut till en enskild person ska det endast ske mot uppvisande av en skriftlig order eller ett förordnande. Ordern eller förordnandet ska ha utfärdats av chefen, eller den han/hon bestämmer, för den organisationsenhet vid vilken personen tjänstgör. Denna befattningshavare får dock inte vara densamma som ska hämta ut skjutvapnen eller ammunitionen.

Order om utlämnande av skjutvapen eller ammunition ska ges restriktivt och endast till personer som med godkänt resultat har avlagt både teoretiskt och praktiskt prov för det skjutvapen och/eller den ammunition beslutet avser. Vidare ska personen i fråga inneha kunskaper om hur skjutvapnet och ammunitionen ska handhas, förvaras och transporteras.

3.2.2 Behörighetsbevis

I samband med att myndigheten tilldelar någon som inte utgör totalförsvarspliktig personal ett skjutvapen skall myndigheten utfärda bevis om mottagarens behörighet att ha skjutvapen i tjänsten (behörighetsbevis). Behörighetsbevis behöver inte utfärdas för en polisman eller en yrkesofficer.

Behörighetsbevis behöver inte heller utfärdas för en reservofficer när denne fullgör tjänstgöring vid Försvarsmakten.

9 § Förordningen om statliga myndigheters skjutvapen

Chefen för organisationsenheten, eller den han eller hon bestämmer, skall utfärda sådant behörighetsbevis som anges i 9 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m. Ett beslut om behörighetsbevis skall omprövas minst vart femte år.

2 kap. 2 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Den som har erhållit ett behörighetsbevis enligt ovan ska medföra detta då skjutvapnet brukas eller transporteras, för att kunna uppvisa det t.ex. vid en poliskontroll. Om behörighetsbeviset faller i orätta händer kan det ge anvisning om vem som har skjutvapen och var detta förvaras. Därför ska behörighetsbeviset hanteras och förvaras på ett sådant sätt att det inte är åtkomligt för obehöriga.

På behörighetsbeviset ska det anges att det gäller för Försvarsmakten. Det ska också innehålla uppgifter om

- namn
- personnummer
- vapentyp (er)
- utfärdat år-månad-dag
- giltighetsperiod (år-månad-dag)
- utfärdare, samt
- var/hur kontroll kan ske (organisationsenhet samt telefonnummer).

Behörighetsbevis ska utfärdas för hemvärnspersonal. Chef för en organisationsenhet är utfärdare av behörighetsbevis och äger rätt att delegera uppgiften till en annan utsedd befattningshavare inom organisationsenheten. Om uppgiften delegeras ska beslutet om detta dokumenteras.

Av Försvarsmaktens interna bestämmelser (FIB 2011:2) om tjänstekort och vissa behörighetshandlingar framgår hur behörighetsbevis ser ut.

3.2.3 Utlåning av tävlingsvapen

Innan ett skjutvapen mer stadigvarande förvaras i en bostad, skall myndigheten ha godkänt bostaden som förvaringsplats.

14 § Förordningen om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

Chef för organisationsenhet får besluta att låna ut skjutvapen till medlem i förening som är ansluten till Sveriges Militäridrotts- och Mångkampsförbund, Frivilliga skytterörelsen, Svenska sportskytteförbundet eller Svenska pistolskytteförbundet och att tilldela medlemmen ammunition om

- 1 skjutvapnen eller ammunitionen skall användas i tävlingar som arrangeras av Försvarmakten eller av något av de angivna förbunden,*
- 2 medlemmen representerar Försvarmakten eller något av de angivna förbunden i en annan tävling, eller*
- 3 skjutvapnen eller ammunitionen skall användas för träning inför en tävling som avses i 1 eller 2, och*
- 4 medlemmen kan visa att han eller hon har tillstånd eller rätt att enligt vapenlagen (1996:67) inneha skjutvapnet respektive ammunitionen.*

Beslutet skall vara skriftligt och får gälla högst ett år i taget. I beslutet skall anges villkor för hur skjutvapen respektive ammunition skall förvaras.

Skjutvapen respektive ammunition får överlämnas till en medlem först sedan denne skriftligt förbundit sig att följa dessa villkor.

3 kap. 24 § Försvarmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

I vissa fall kan, efter prövning, tävlingsvapen utlämnas i form av lån till en person om denne är ansluten till ett av Försvarmakten sanktionerat skytteförbund, för tävlingsverksamhet och träning inför tävlingar. Personen ska i regel inneha av polismyndighet utfärdat tillståndsbevis (vapenlicens) för det aktuella vapnet. Krav på behörighetsbevis samt eventuell vapenlicens föreligger för att ammunition ska få lämnas ut. Beslut att inneha tävlingsvapen får gälla för högst ett år i taget.

Skriftlig order avseende utlämning av tävlingsvapen eller ammunition till tävlingsskyttar (på landslagsnivå) utfärdas av chefen för Försvarmaktens Idrotts- och Friskvårdsenhet (FMIF), eller den han eller hon bestämmer.

Innan skjutvapen lånas ut eller ammunition tilldelas en enskild för tävlingsbruk ska styrelsen i det aktuella förbundet eller den lokala skytteföreningen skriftligen lämna underlag som styrker att personen ifråga är aktiv medlem inom förbundet och har behov av att låna skjutvapnet eller ammunitionen. Förbundet eller föreningen ska även intyga att den enskilde bedöms vara lämplig och pålitlig för att beslut om utlåning av skjutvapen eller tilldelning av ammunition ska kunna fattas.

Skjutvapen avsedda för tävling eller träning är i regel inte att betrakta som vapen som man har behov av i tjänsten. Därför ska den enskilde som önskar låna skjutvapen eller tilldelas ammunition, även om han eller hon är anställd inom

Försvarmakten, inneha tillstånd.⁹ Ansökan om tillstånd att inneha skjutvapen eller ammunition, s.k. vapenlicens, görs hos lokal polismyndighet. Av ansökan ska framgå att man avser låna skjutvapnet av Försvarmakten. I de fall någon regelmässigt, och i mycket stor utsträckning, i tjänsten deltar i tävlingar eller tränar för sådana tävlingar som del av tjänsteutövningen, bedöms krav på vapenlicens inte föreligga.

Först när den som önskar få låna skjutvapen eller tilldelas ammunition uppvisar tillstånd till innehavet (vapenlicens) får skjutvapnet eller ammunitionen lämnas ut. Det åligger den som önskar få låna ett skjutvapen eller tilldelas ammunition att själv införskaffa och uppvisa erforderliga intyg och tillstånd.

Av beslutet att låna ut skjutvapen eller att tilldela ammunition till medlem i viss förening ska det även framgå hur förvaring och transport av såväl skjutvapen som ammunition ska ske och att den utlämnande organisationsenheten äger rätt att kontrollera att förvarings- och transportbestämmelserna efterlevs.

Tillstånd (vapenlicens) som utfärdas av polismyndighet får förenas med villkor om hur skjutvapnen ska förvaras. Polismyndigheten är tillsynsmyndighet för hur licensinnehavaren hanterar och förvarar det aktuella vapnet, samtidigt som den utlämnande organisationsenheten har rätt att kontrollera att sådana krav på förvaring och transport som ställs i Försvarmaktens eget beslut om utlåning av skjutvapen efterföljs. Innan ett skjutvapen mer stadigvarande förvaras i en bostad ska Försvarmakten godkänna bostaden som förvaringsplats. Detta framgår av 14 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m. Se även avsnitt 4.4.3, *Bostaden godkänd som förvaringsplats*.

Skjutvapen som har lånats ut till enskild omfattas av de krav på årlig inventering som gäller för skjutvapen i bruk.

---

⁹ Försvarmakten är, med stöd av 2 § vapenförordningen (1996:70), befriad från krav på tillstånd (vapenlicens) för de skjutvapen som erfordras i tjänsten. Tävlingsvapen erfordras, med få undantag, inte för tjänsten varför dessa i regel kräver tillstånd.

3.2.4 Utlåning till frivillig försvarsorganisation

Chef för organisationsenhet får besluta att låna ut finkalibriga skjutvapen till en organisation som anges i förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet (frivillig försvarsorganisation) som genomför utbildning med skjutvapen och att tilldela organisationen ammunition för utbildning och övningsverksamhet. Med frivillig försvarsorganisation avses i dessa bestämmelser även en sådan organisations läns- och lokalavdelningar.

Beslutet skall vara skriftligt. I beslutet skall anges villkor för hur skjutvapen respektive ammunition skall förvaras. Skjutvapen respektive ammunition får överlämnas till en organisation först sedan den skriftligt förbundit sig att följa dessa villkor.

3 kap. 25 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Beslutet att låna ut skjutvapen till viss organisation ska vara skriftligt och organisationen ska, genom dess styrelse, skriftligen förbinda sig att följa Försvarsmaktens regler om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition. Förvaring i bostad medges inte. Utlånade skjutvapen och tilldelad ammunition ska förvaras i för skjutvapnen respektive ammunitionen avsedda och godkända förvaringsutrymmen.

Av beslutet ska framgå att utlämnande organisationsenhet äger rätt att kontrollera att förvarings- och transportbestämmelserna efterlevs. Vidare ska det av beslutet framgå att utlämnande organisationsenhet årligen ska kontrollera att utlånade skjutvapen och tilldelad ammunition hanteras, förvaras och transporteras i enlighet med gällande föreskrifter och bestämmelser. Skjutvapen som har lånats ut till frivillig försvarsorganisation omfattas av de krav på årlig inventering som gäller för skjutvapen i bruk.

3.3 Användning av skjutvapen och ammunition

Endast skjutvapen och ammunition som tillhandahålls av Försvarsmakten får användas i tjänsten.

3 kap. 22 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Försvarsmaktens skjutvapen och ammunition får inte nyttjas för privat bruk.

Har Försvarsmaktens skjutvapen tilldelats för tjänsten får vapnen med tillhörande ammunition användas utom tjänsten för träning inför tävlingar och för upprätthållande av egen skjutförmåga. Skjutvapnen och ammunition får även användas i tävlingar som arrangeras av Försvarsmakten eller av de förbund som anges i 24 § i detta kapitel, samt då den tävlande representerar Försvarsmakten eller något av dessa förbund vid en annan tävling.

3 kap. 23 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

I regel får skjutvapen och ammunition för Försvarsmaktens behov endast anskaffas av Försvarets materielverk (FMV). Anskaffning sker på uppdrag av HKV som även fattar beslut om användning (BOA). Endast skjutvapen och ammunition som omfattas av BOA får användas i tjänsten av Försvarsmaktens personal.

Skjutvapen och ammunition som har tillhandahållits av Försvarsmakten får endast nyttjas i det syfte för vilka de tilldelats, vilket innebär antingen tjänstebruk eller, under vissa förutsättningar, för deltagande i eller träning inför skyttetävlingar samt upprätthållande av färdigheten.

3.4 Återlämnande av skjutvapen

Om den som har tilldelats ett skjutvapen brister i fråga om handhavandet av vapnet eller på något annat sätt visar att kravet på pålitlighet inte längre kan anses uppfyllt, skall myndigheten ta tillbaka det tilldelade skjutvapnet. Om behörighetsbevis har utfärdats, skall även det återkallas.

10 § Förordningen om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

Utöver vad som anges i 10 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m. får chefen för organisationsenheten, om det finns särskilda skäl för det, besluta att skjutvapen eller ammunition skall återlämnas. Om ett behörighetsbevis tidigare har utfärdats skall det samtidigt återkallas.

2 kap. 4 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Om chefen för organisationsenheten har beslutat att skjutvapen eller ammunition skall återlämnas och detta inte sker inom föreskriven tid skall chefen, såvitt avser andra än anställda i Försvarsmakten, omedelbart göra en polisanmälan.

I fråga om anställda i Försvarsmakten finns bestämmelser om anmälan till åtal (polisanmälan) i Försvarsmaktens interna bestämmelser (FIB 2005:4) om Försvarsmaktens personalansvarsnämnd.

2 kap. 5 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Följande omständigheter kan utgöra grund för omprövning av skjutvapen- eller ammunitionsinnehav

- då behov av skjutvapen eller ammunition, ur tjänstesynpunkt, inte föreligger,
- vid lågt deltagande vid för skjutvapen- eller ammunitionsinnehavet motiverad verksamhet,
- vid förändrade bostads- och/eller andra sociala förhållanden,
- vid förändringar avseende en persons allmänna lämplighet,
- att skjutvapen inte uppvisas vid den årliga inventeringen av vapen i bruk,
- att ammunition inte uppvisas vid anbefalld inventering,

- då polismyndighet, med stöd av 6 kap. 7 § vapenlagen, informerar om en persons olämplighet att inneha skjutvapen¹⁰.

Skjutvapen eller ammunition ska återkallas om det finns särskilda skäl för detta. Återkallande kan komma ifråga om det föreligger en uppenbar risk att ett tilldelat skjutvapen eller tilldelad ammunition kan komma i obehöriga händer eller brukas på ett oriktigt sätt, då ska chefen för organisationsenheten snarast besluta om återlämnande av skjutvapnet eller ammunitionen. Andra skäl kan vara att skjutvapen- eller ammunitionsinnehavaren lider av, eller kan befaras lida av, psykisk sjukdom eller alkoholism, nyttjar droger eller deltar i, alternativt kan befaras komma att delta i, brottslig verksamhet.

Om skjutvapnet eller, i förekommande fall, ammunitionen inte uppvisats vid inventering ska vapnet respektive ammunitionen återkallas senast en (1) månad efter inventeringsperiodens utgång. För anställda i Försvarsmakten som inte återlämnar skjutvapen eller ammunition inom föreskriven tid tillämpas bestämmelserna om anmälan till åtal (polisanmälan) i Försvarsmaktens interna bestämmelser (FIB 2005:4) om Försvarsmaktens personalansvarsnämnd. Underlåtenhet att återlämna skjutvapen eller ammunition bedöms i de flesta fall som vapenbrott med därpå följande straff.

3.5 Inventering av skjutvapen

Myndigheten skall årligen inventera de skjutvapen som myndigheten har.

För Försvarsmakten gäller kravet på årlig inventering endast sådana skjutvapen som är under användning. I fråga om förrådsställda vapen och andra vapen som inte nyttjas får inventering göras med längre tids mellanrum som Försvarsmakten själv bestämmer. Om det finns särskilda skäl, får Försvarsmakten avstå från inventering av äldre vapen som inte utnyttjas.

6 § förordningen om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

Förrådsställda skjutvapen och förrådsställd ammunition skall inventeras när ansvaret för redovisningen av materielen övergår till någon annan person eller enhet.

3 kap. 17 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Förrådsställda stöldbegärliga skjutvapen skall inventeras minst vart tredje år.

3 kap. 18 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

---

¹⁰ Polisens information kan grunda sig på polisens egen bedömning, men även på en sådan anmälan om att en person av medicinska skäl är olämplig att inneha skjutvapen som läkare, enligt 6 kap. 6 § vapenlagen, är skyldig att göra till polismyndigheten.

Inventering av skjutvapen och ammunition skall dokumenteras. Resultatet av inventeringen skall rapporteras till Högkvarteret.

3 kap. 19 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Vapen som är under användning, d.v.s. vapen i bruk, ska inventeras årligen. Inventeringen omfattar vapen som är i bruk vid organisationsenhet, såväl som vapen som har utlämnats eller utlånats till hemvärnsmän och frivilligpersonal, skytteföreningar, frivilligorganisationer, statliga myndigheter, företag inom försvarsindustrin, enskilda tävlingsskyttar, etc.

Chef för organisationsenhet ansvarar för att vid organisationsenheten använda skjutvapen (vapen i bruk) inventeras. Chefen för FMLOG ansvarar för att förrådsställda skjutvapen inventeras.

Chef för organisationsenhet med vapen i bruk respektive chef för utlämnande organisationsenhet (FMLOG) ansvarar för att inventering genomförs på ett korrekt sätt. Inventering genomförs med stöd av försörjningsenhet (eller motsvarande) ur FMLOG. Vid inventering ska det inventerade vapnet samt, i förekommande fall, även den utlämnade ammunitionen visas upp. Om vapeninnehavaren inte uppvisar sitt vapen och/eller, ammunition vid inventering ska vapnet och/eller ammunitionen återkallas. Vapnet och/eller ammunitionen ska återkallas senast en (1) månad efter inventeringsperiodens utgång.

Har patronlägeslås tilldelats vapeninnehavaren ska detta, såväl som den individuella nyckeln, inventeras samtidigt som vapnet inventeras. Inventering av såväl förrådsställda skjutvapen som skjutvapen i bruk och ammunition ska dokumenteras och rapporteras till HKV. I regel utfärdar HKV, i särskild skrivelse, bestämmelser för hur och när rapportering av genomförd inventering ska ske. FMLOG utfärdar, på uppdrag av HKV, bestämmelser och anvisningar avseende all inventering av skjutvapen och ammunition samt ansvarar för rapporteringen till HKV. Vid inventering är det viktigt att alla skjutvapen, inte bara skjutvapen upptagna i av FMLOG upprättade inventeringslistor, inventeras. På så sätt kan eventuella skjutvapen som anskaffats utanför ordinarie anskaffningsrutiner påträffas.

3.6 Förlust av skjutvapen eller ammunition

Om ett skjutvapen har förlorats, skall myndigheten göra en grundlig utredning om förlusten. Myndigheten skall anmäla saken till polisen, om det inte är uppenbart att en anmälan är onödig.

7 § förordningen om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

Vad som föreskrivs i 7 § förordningen om statliga myndigheters skjutvapen m.m. gäller även

- ammunition,
- ammunitionseffekter,
- handgranater,
- truppminor,
- spräng- och tändmedel, samt
- pansarskott.¹¹

Om chefen för organisationsenheten har beslutat att skjutvapen eller ammunition skall återlämnas och detta inte sker inom föreskriven tid skall chefen, såvitt avser andra än anställda i Försvarmakten, omedelbart göra en polisanmälan. I fråga om anställda i Försvarmakten finns bestämmelser om anmälan till åtal (polisanmälan) i Försvarmaktens interna bestämmelser (FIB 2005:4) om Försvarmaktens personalansvarsnämnd.

2 kap. 5 § Försvarmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Varje myndighet skall, i fråga om skjutvapen eller ammunition som tillhör Försvarmakten, omedelbart anmäla

1. inbrott eller inbrottsförsök mot förvaringsutrymme som innehåller eller är avsett för kompletta skjutvapen, huvuddelar, vitala delar eller ammunition, och
2. misstänkt eller konstaterad förlust av kompletta skjutvapen, huvuddelar, vitala delar eller ammunition.

Anmälan skall göras till den organisationsenhet i Försvarmakten som har ansvar för förvaringsutrymme enligt punkten 1 i första stycket eller som har lämnat ut materiel enligt punkten 2 samma stycke. Chefen för organisationsenheten, eller den han eller hon bestämmer, skall omedelbart rapportera det inträffade till Högkvarteret och, vid konstaterad förlust, även till Försvarmaktens logistik.

I 3 och 7 §§ förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m. föreskrivs om polisanmälan vid förlust av skjutvapen och ammunition. Bestämmelserna om polisanmälan skall tillämpas även i fråga om förlust av huvuddel eller vital del till skjutvapen.

2 kap. 16 § Försvarmaktens föreskrifter om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

---

¹¹ 3 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

Den som har tilldelats ett skjutvapen eller ammunition skall vid misstänkt eller konstaterad förlust av komplett skjutvapen, huvuddel, vital del eller ammunition omedelbart anmäla detta till den organisationsenhet som har lämnat ut materielen. Detsamma gäller vid inbrott eller inbrottsförsök i bostaden, om skjutvapen eller ammunition förvaras där, eller i ett förvaringsutrymme i bostaden, som innehåller eller är avsett för skjutvapen, vapendelar eller ammunition.

Chefen för organisationsenheten, eller den han eller hon bestämmer, skall omedelbart rapportera det inträffade till Högkvarteret och, vid konstaterad förlust, även till Försvarmaktens logistik.

3 kap. 20 § Försvarmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Vid konstaterad förlust av komplett skjutvapen, huvuddel, vital del eller ammunition skall chefen för organisationsenheten, eller den han eller hon bestämmer, anmäla förlusten till polisen.

3 kap. 21 § Försvarmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Om inbrott eller inbrottsförsök, misstänkta eller konstaterade förluster har skett i förvaringsutrymme som är avsett för skjutvapen eller ammunition ska anmälan omedelbart göras till den organisationsenhet som ansvarar för förvaringsutrymmet. Dessutom ska anmälan göras till Högkvarteret genom respektive regional säkerhetsorganisation. Vid konstaterad förlust ska anmälan även göras till FMLOG.

Om förvaringsutrymme avsett för ammunition eller sprängmedel utsätts eller har utsatts för inbrott eller inbrottsförsök ska anmälan göras till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Förlust av explosiva varor ska omedelbart anmälas till polismyndigheten.¹²

Om enskild person, t.ex. hemvärnsman, förvarar Försvarmaktens skjutvapen eller ammunition i bostaden eller om det där finns utrymmen som innehåller, eller är avsedda för, skjutvapen, vapendelar eller ammunition, ska denne anmäla inbrott eller inbrottsförsök till sin organisationsenhet eller sin utbildningsgrupp. Den enskilde förutsätts i den här situationen även göra polisanmälan.

3.7 Deltagande i tävling utom riket

Chef för organisationsenhet får i ett skriftligt beslut medge att den som skall delta i en tävling utom riket får medföra skjutvapen eller ammunition som har tilldelats av Försvarmakten. Av lagen (1992:1300) om krigsmateriel följer att det dessutom krävs tillstånd av Inspektionen för strategiska produkter för att få föra ut materielen ur riket. I förordningen (1992:1303) om krigsmateriel finns vidare föreskrifter om skyldighet att till Tullverket anmäla att utförelse avses ske.

3 kap. 26 § Försvarmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

---

¹² Se 10 och 12 §§ förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor jämförd med 17 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Innan chef för organisationsenhet skriftligen fattar beslut som medger att skjutvapen och ammunition får medföras utomlands ska tillstånd om att få föra ut skjutvapen eller ammunition ur riket (utförsellicens) från Inspektionen för strategiska produkter (ISP) anskaffas.¹³ Ansökan om tillstånd från ISP avseende utförsel av materielen måste göras i god tid, minst fyra veckor före avsedd utlandsresa.¹⁴ ISP har emellertid utfärdat ett generellt utförseltillstånd som medför att det inte är nödvändigt att i varje enskilt fall utverka tillstånd.¹⁵

Anmälan om utförsel respektive återinförsel av materielen och uppvisande av utfärdat utförseltillstånd/-licens görs därefter hos berörd enhet vid Tullverket under helgfria vardagar och senast 48 timmar innan utförseln är planerad att genomföras. Den del av tidsfristen som infaller under lördag, söndag eller annan helgdag ska inte räknas in i fristen.¹⁶ Försvarsmakten ska i anmälan om utförsel till Tullverket ange "Globalt utförseltillstånd för krigsmateriel med dnr2011-2.6.1-0573".¹⁷

Under vissa förutsättningar prövar polismyndigheten, istället för ISP, frågor om utförsel av sådana handeldvapen och delar till dessa som utgör övrig krigsmateriel och i förekommande fall tillhörande ammunition. Detta gäller om den som söker utförseltillstånd är berättigad att inneha vapnet här i landet enligt vapenlagen (1996:67) och t.ex. vill föra ut vapnet för användning vid tävling eller övning utomlands, under förutsättning att vapnet ska återinföras i Sverige.¹⁸

Sådan utförsel som polismyndighet har givit tillstånd till behöver inte anmälas till Tullverket i förväg, om utförsel ska ske till ett annat EU-land. Utförseltillståndet ska emellertid visas upp för tullkontoret.²⁰

---

¹³ 6 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel

¹⁴ För Försvarsmaktanställd personal i landslagsnivå sker ansökan genom Försvarsmaktens Idrotts-och friskvårdsenhets (FMIF) försorg.

¹⁵ ISP beslut "Utförsel krigsmateriel enligt lag (1992:1300)", diarienummer 2011-2.6.1-0573

¹⁶ 15 § förordningen (1992:1303) om krigsmateriel

¹⁷ Se ISP beslut "Utförsel krigsmateriel enligt lag (1992:1300)", diarienummer 2011-2.6.1-0573

¹⁸ 11 § förordningen (1992:1303) om krigsmateriel

²⁰ 2 § och 5 § Tullverkets föreskrifter (TFS 1997:35) om anmälan till Tullverket vid utförsel m.m. av krigsmateriel

3.8 Information till polisen

Försvarsmakten skall informera berörd polismyndighet om sådana militära skjutvapen som tilldelats hemvärnspersonal och som förvaras i bostäder. Informationen skall avse vapentyp samt namn och adress på den person som har vapnet.

17 § förordningen om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

Den operative chefen i Högkvarteret, eller den han eller hon bestämmer, skall föra register över de personer som förvarar Försvarsmaktens skjutvapen i sina bostäder. Upplysning ur registret skall kunna lämnas till polismyndighet dygnet runt.

Chefen för Försvarsmaktens logistik, eller den han eller hon bestämmer, skall lämna erforderligt underlag till polisen för register över sådan personal i hemvärnet som förvarar tilldelat skjutvapen i bostaden.

3 kap. 14 § Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition.

Registret över de personer som förvarar Försvarsmaktens skjutvapen i sina bostäder ska innehålla vapentyp, vapennummer samt personnummer, namn och adress på vapeninnehavaren. Informationen överförs varje vecka via särskild förbindelse till Rikspolisstyrelsen (RPS) genom transaktioner i LIFT-systemet. Bestämmelserna innebär vidare att Försvarsmakten dygnet runt ska kunna lämna upplysningar till polismyndigheten om vilka personer som förvarar Försvarsmaktens skjutvapen i sina bostäder. Detta gäller dock inte information om personer som tilldelats eller tillåtits låna skjutvapen av Försvarsmakten, och för vilka vapen polismyndighet har utfärdat tillstånd (vapenlicens). Informationen ska kunna tillhandahållas från HKV (vakthavande befäl).

4 Förvaring

4.1 Allmänt

Av 11 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m. framgår att skjutvapen ska hanteras och förvaras på ett sådant sätt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt skjutvapnet eller att det på annat sätt går förlorat. Förvaring ska om möjligt ske i de förvaringsutrymmen som disponeras inom myndigheten eller organisationsenheten.

Varje myndighet skall göra en säkerhetsanalys som skall ligga till grund för hur skjutvapen och ammunition skall hanteras och förvaras inom myndigheten. Analysen skall resultera i en säkerhetsplan. Analys och plan skall dokumenteras.

2 kap. 1 § Försvarsmaktens föreskrifter om säkerhetsskydd

Säkerhetsanalys och säkerhetsplan ska dokumenteras och utgöra en grund för de lokala bestämmelserna om hur hantering och förvaring av skjutvapen och ammunition ska ske. Författningarna har utformats utifrån det självklara synsättet att en ansvarig chef genom en mängd åtgärder kan och ska säkerställa skyddet av skjutvapen och ammunition inom sitt verksamhetsområde.

I analysen måste stor hänsyn tas till förhållandet mellan

- möjligheten att upptäcka att ett intrång eller tillgrepp inleds,
- tillträdesskyddets utformning, och
- tid för en insatsberedd skyddsstyrka att förhindra att intrång eller tillgrepp sker.

Detta ger ansvariga chefer möjligheter och skyldigheter att lokalt vidta skyddsåtgärder.

Förvaringsutrymme för skjutvapen eller ammunition skall väljas med beaktande av antalet skjutvapen och mängden ammunition samt begärligheten från stöldsynpunkt. Detsamma skall gälla i fråga om val av plats för förvaringsutrymme.

2 kap. 2 § FFS 2007:1

Utöver lagen (2010:1011) respektive förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor finns dels Försvarsmaktens regelverk, dels särskilda, av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, ställda krav på förvaringsutrymmen för förvaring av explosiva varor.¹⁸ Detta innebär att ammunition i princip inte får förvaras i andra förråd än sådana som godkänts för detta.¹⁹ Förvaring av mindre mängder (några tusen patroner) icke stöldbegärlig eldhandvapenammunition kan dock vara möjlig i t.ex. hemvärnsförråd. Samråd ska då alltid ske med lokal räddningstjänst (räddningschef). Hänsyn ska också tas till var förvaringsutrymmet är placerat geografiskt och skalskyddets

¹⁸ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2010:5) om förvaring av explosiva varor

¹⁹ Angående mindre mängd ammunition och hemvärnsförråd, se 105 § IFTEX del 1, kap. 11

motståndskraft mot intrång.

Ett förvaringsutrymme för skjutvapen eller ammunition skall indelas i skyddsnivå 1, 2, 3 eller 4. I bilaga till dessa föreskrifter anges kraven för indelning i respektive skyddsnivå.

2 kap. 3 § FFS 2007:1

Förrädsställda stöldbegärliga skjutvapen samt förrädsställd stöldbegärlig ammunition skall förvaras i berganläggning, kassun eller förråd inom kasernområde eller friliggande förråd utom kasernområde.

3 kap. 1 § FIB 2007:3

Förvaringsutrymmen i Försvarsmakten indelas i fyra skyddsnivåer. Inte förrän i skyddsnivåerna 3 och 4 finns ett reellt motstånd mot angrepp. Som exempel på lokaler eller utrymme i skyddsnivå 4 kan nämnas vapenkassun som är fastbultad i en betongplatta, eller ammunitionsförråd med väggar av minst 180 mm dubbelarmerad betong och försedd med AD-dörrar eller motsvarande.

Fler exempel på förvaringsutrymmen och deras indelning i skyddsnivåer framgår av bilaga till FFS 2007:1 och av bilaga 1, *Skyddsnivåer för förvaringsutrymmen* i denna handbok.

Kompletta skjutvapen skall förvaras i utrymmen i skyddsnivå 4.

Delade skjutvapen med huvuddel och vital del som förvaras i olika förvaringsutrymmen skall förvaras i utrymmen i lägst skyddsnivå 3.

Med vital del avses del till ett skjutvapen som, om den inte är tillgänglig, förhindrar eller avsevärt försvårar skjutvapnets funktion och användning.

2 kap. 4 § FFS 2007:1

Kompletta skjutvapen som är i bruk bör alltid, oavsett i vilket slags förvaringsutrymme de förvaras, vara individuellt fastlåsta. Detta kan ske t.ex. genom att förvaringsutrymmet förses med låsbara vapenställ eller fast förankrade öglor där respektive skjutvapen kan låsas fast. Enhandsvapen (pistoler, signalpistoler och revolverar) bör alltid förvaras separerade från övriga skjutvapen i vapenförvaringsutrymmet. Detta sker lämpligen genom att de förvaras i låst fack, skåp av tunnplåt, i hänglåsförsedda s.k. pistollådor eller i andra förvaringsenheter av motsvarande utförande. De kan även förvaras fastlåsta med stålvajer eller motsvarande. Enhandsvapen kan även förvaras i sådana förvaringsutrymmen där det endast förvaras pistoler/revolverar utan krav på separerad förvaring. De bör dock alltid vara individuellt fastlåsta.

Finkalibrig ammunition kan under vissa förutsättningar få förvaras i samma förvaringsutrymme som skjutvapen. Om så sker ska ammunitionen förvaras separerad från vapnen och i vapenkista eller motsvarande.²⁰

---

²⁰ IFTEX del 1

Skjutvapen som skall förvaras i utrymme i skyddsnivå 4 får dock förvaras i utrymme i skyddsnivå 3, om materielen är i bruk och förvaras inom inhägnat och bevakat område och en särskilt avdelad styrka kan vara på plats inom tio minuter efter det att larm har utlösts.
2 kap. 5 § FFS 2007:1

Sådant förvaringssätt som beskrivs i 2 kap. 5 § FFS 2007:1 är endast tillämpligt inom inhägnat bevakat område²¹ och medger möjlighet till förvaring av kompletta skjutvapen i förstärkta vapenförvaringsutrymmen i kasernekällare, i säkerhetsskåp (enligt standard SS 3492 eller motsvarande), i särskilda vapenförvaringsutrymmen ombord på rustade fartyg och båtar. Förvaringssättet kräver dock att utrymmet är försett med godkänt larm eller står under ständig uppsikt samt att en särskilt avdelad styrka (insatsberedd skyddsstyrka, IBSS, se avsnitt 4.1.1, *Insatsberedd skyddsstyrka - IBSS*) kan ingripa inom 10 min.

Om förvaringsutrymmet är en kassun som inte är förankrad på en bottenplatta av betong, eller motsvarande, inne på ett inhägnat bevakat område, är detta att betrakta som ett förvaringsutrymme i skyddsnivå 3. Förvaringssättet kräver dock att utrymmet är försett med godkänt larm eller står under ständig uppsikt samt att en IBSS kan ingripa inom 30 min.

När ett förvaringsutrymme i skyddsnivå 3 eller 4 innehåller skjutvapen eller stöldbegärlig ammunition, skall det vara larmat eller stå under ständig uppsikt. Dessutom skall en särskilt avdelad styrka kunna komma till platsen, om larm har utlösts eller angreppsförsök har konstaterats, inom en sådan tid att ett intrång i förvaringsutrymmet kan förhindras.

2 kap. 7 § FFS 2007:1

Försvarsmakten ska i första hand med egna resurser förhindra intrång eller tillgrepp mot olika typer av förvaringsutrymmen. Polisiär insats mot larmade objekt bör, med hänsyn till polisens begränsade resurser, ses som ett komplement. Skalskyddets motståndskraft sätter gränsen för inom vilken tid den särskilt avdelade styrkan måste kunna påbörja sin insats.

För skyddsnivå

- 4 måste insats kunna påbörjas inom 60 min.
- 3 måste insats kunna påbörjas inom 30 min.

Mot angrepp gentemot förvaringsutrymmen motsvarande säkerhetsskåp (enligt standard SS 3492) och förstärkta vapenförvaringsutrymmen i kasernekällare där skjutvapen och/eller ammunition förvaras, måste insats kunna påbörjas inom 10 minuter. För att öka skyddsnivån för ett utrymme är det ibland lämpligt att bygga ett "utrymme i utrymmet", t.ex. genom att bygga ett skyddsnivå 3-utrymme inne i ett skyddsnivå 4-utrymme. Därigenom ökas tiden för att motstå ett inbrottsförsök till 90 minuter (d.v.s. 30 min. för nivå 3 och 60 min. för nivå 4). På motsvarande sätt kan man kombinera olika typer av utrymmen och därigenom anpassa motståndstiden för att möta de krav som ställs i det enskilda fallet.

---

²¹ Se avsnitt 1.1.1, *Begrepp och definitioner*

Delar till skjutvapen som kan sättas ihop till ett komplett finkalibrigt skjutvapen eller till en huvuddel eller vital del till ett sådant vapen skall förvaras på samma sätt som ett komplett skjutvapen respektive huvuddel eller vital del.

2 kap. 8 § FFS 2007:1

Vapendelar som var och en för sig synes vara obetydliga men som kan sammansättas till en huvuddel, till en vital del eller till ett komplett skjutvapen ska förvaras på samma sätt som en huvuddel, vital del eller som ett komplett skjutvapen, d.v.s. i ett larmat förvaringsutrymme eller förvaringsutrymme som står under ständig uppsikt. Dessutom ska en särskilt avdelad styrka (IBSS) kunna ingripa för att intrång och tillgrepp om möjligt ska kunna förhindras. Samma sak gäller vid förvaring i t.ex. vapenverkstäder och serviceförråd samt lektionsalar och liknande.

Stöldbegärlig ammunition skall förvaras i fasta förvaringsutrymmen i lägst skyddsnivå 3. Finkalibrig skarp ammunition med pansarbrytande eller underkalibrerad projektil, 12,7 millimeters skarp ammunition samt viss annan ammunition som anges i särskilt beslut av Högkvarteret skall dock förvaras i fasta förvaringsutrymmen i skyddsnivå 4.

2 kap. 6 § FFS 2007:1

I fråga om förvaring av icke stöldbegärliga skjutvapen och icke stöldbegärlig ammunition finns särskilda föreskrifter för Försvarsmakten.

2 kap. 9 § FFS 2007:1

Skjutvapen som inte är stöldbegärliga får förvaras i utrymmen i lägst skyddsnivå 2.

Ammunition som inte är stöldbegärlig får förvaras i ammunitionsförråd i lägst skyddsnivå 2.

3 kap. 2 § FIB 2007:3

Härutöver finns bestämmelser²² för förvaring av ammunition, även sådan ammunition som inte är att betrakta såsom stöldbegärlig.

Den operative chefen i Högkvarteret, eller den han eller hon bestämmer, skall samordna tillsyn, rondering och bevakning och insats mot berganläggningar, kassuner och förråd där skjutvapen eller ammunition förvaras.

1 kap. 3 § FIB 2007:3

Stöldbegärliga skjutvapen eller stöldbegärlig ammunition får inte förvaras ombord på avrustade eller beredskapsförlagda fartyg.

3 kap. 3 § FIB 2007:3

Avrustade eller beredskapsförlagda fartyg och båtar är att jämställa med

---

²² IFTEX del 1

mobiliseringsförråd och har oftast en låg skyddsnivå. De är i regel obemannade och saknar därigenom oftast regelbunden tillsyn.

Vid arbete i förråd som innehåller skjutvapen eller ammunition och som är beläget utanför inhägnat och bevakat område skall personsäkerhetslarm finnas tillgängligt för omedelbar användning.

Personsäkerhetslarm som anges i dessa föreskrifter skall terminera vid den larmcentral som Högkvarteret bestämmer.

2 kap. 11 § i FFS 2007:1

Vid arbete i ett förvaringsutrymme som innehåller ammunition eller stöldbegärliga skjutvapen och som är beläget utanför inhägnat och bevakat område skall en bevakningsstyrka avdelas. Chef för organisationsenhet, eller den han eller hon bestämmer, får efter en säkerhetsanalys i varje enskilt fall i stället avdela en särskild insatsstyrka som skall ingripa om larm har utlösts.

3 kap. 4 § FIB 2007:3

Arbete i utrymmen eller förråd som innehåller ammunition eller skjutvapen, oavsett stöldbegärlighet, medför en risk dels för personalen, dels för tillgrepp av ammunition, skjutvapen eller av annan begärlig materiel. Risken kan vara större om utrymmet eller förrådet är beläget utanför inhägnat och bevakat område, än om det är beläget inom ett sådant område. Därför ska personsäkerhetslarm finnas tillgängligt för omedelbar användning vid arbete i utrymme eller förråd belägna utanför inhägnat och bevakat område.

Inom Försvarsmakten ska dessutom en bevakningsstyrka, bestående av minst två skyddsvakter, avdelas för att om möjligt förhindra angreppsförsök mot verksamheten. Bevakningsstyrkan ska anpassas efter förrådets eller förrådens geografiska belägenhet och utbredning. Vidare ska bevakningsstyrkan inneha utrustning för att klara förelagda uppgifter. Bevakningsstyrkan ska kunna larma en IBSS. Det krävs inte att bevakningsstyrkan leds av en officer.

Chef för organisationsenhet, eller den han eller hon bestämmer, får efter säkerhetsanalys i varje enskilt fall fatta beslut om att inte avdela bevakningsstyrka. Analys och beslut ska dokumenteras.

Skäl att inte avdela bevakningsstyrka kan föreligga t.ex.

- vid ett specifikt och brådskande, absolut nödvändigt, oplanerat och kortvarigt arbete (får inte omfatta dagligt eller ofta återkommande arbete),
- vid dagligt arbete i berganläggningar med bra tillträdesskydd (exempelvis staketomgärdade och kameraövervakade inslag och larmade portar/dörrar med slussfunktion i lägst skyddsnivå 3, undantagsvis skyddsnivå 2) och närhet till kasernvakt, eller motsvarande, med IBSS,
- vid temporära och kortvariga arbeten i staketomgärdade och kameraövervakade fredsammunitionsförråd, exempelvis i s.k. E VI U-förråd liksom temporära arbeten i vapenkassuner eller vapen- och ammunitionskammare belägna i låsta byggnader i lägst skyddsnivå 2 eller lokaliserade inom inhägnade och övervakade områden.

Personssäkerhetslarm ska alltid finnas tillgängligt och en IBSS ska alltid avdelas för att omedelbart efter att larm kunna insättas. Den insatsberedda skyddsstyrkan behöver inte vara grupperad i omedelbar anslutning till det aktuella förvaringsutrymmet men dess beräknade insatstid och därmed sammantagna möjlighet att ingripa efter att larm utlösts ska beaktas.

På orter där IBSS saknas behöver bevakningsstyrka inte alltid avdelas. Detta gäller dock endast för förvaringsutrymme som innehåller skjutvapen och ammunition som är avsedda enbart för bevakningsstyrka och under förutsättning att förvaringsutrymmet är staketomgärdat eller placerat i en insynsskyddad byggnad.

4.1.1 Insatsberedd skyddsstyrka – IBSS

Insatsberedd skyddsstyrka (IBSS) är en särskilt avdelad styrka som, efter det att larm utlösts eller inbrottsförsök upptäckts, ska vara på plats inom sådan tid att ett intrång i förvaringsutrymmen som innehåller skjutvapen och ammunition om möjligt förhindras.

Agerandet för en IBSS bygger på den s.k. trappstegsmodellen (d.v.s. upptäcka, observera, rapportera samt om möjligt avbryta/avvärja och omhänderta/gripa) där C IBSS avgör på plats hur långt IBSS ska och kan agera vid insats, med utgångspunkt i situationens art. Militär IBSS ska ledas av en för tjänsten särskilt utsedd och som bör ha denna tjänst som sin huvudverksamhet. Innan någon utses till att vara chef för IBSS ska vederbörande ha genomgått en av Försvarsmakten centralt anordnad kurs²³, ha bedömts vara lämplig och pålitlig samt vara utbildad och godkänd som skyddsvakt. Styrkans övriga personella bemanning och organisation ska vara väl anpassad för aktuell uppgift med hänsyn till såväl de objekt, terrängförhållanden och rådande hotbild mot vilken den avses verka. Vidare ska all i IBSS ingående personal ha bedömts vara lämpliga och pålitliga. De ska ha erhållit för sin uppgift erforderlig utbildning samt vara utbildade och godkända skyddsvakter.

Storleken på den insatsberedda skyddsstyrkan regleras i Försvarsmaktens Beredskap- och insatsorder (FM BerInsO). Storleken baseras även på gjord säkerhetsanalys.

Insatsstyrkan ska ha för sin uppgift ändamålsenlig utrustning. Fordon med mobiltelefon och kommunikationsradioutrustning samt personssäkerhetslarm, skjutvapen (i regel automatvapen), enhandsvapen, kroppsskydd, personlig skyddsutrustning, expanderbatong, hjälm, burens sambandsutrustning för såväl internt som externt bruk, mörkerutrustning samt utrustning för att kunna genomföra första hjälpen utgör exempel på sådan utrustning. Dokumentationsutrustning i form av video- eller kamerautrustning bör medföras.

Undantagsvis²⁴ kan en särskilt avdelad styrka, främst utanför militärt inhägnat och bevakat område, utgöras av polis. Beslut om detta får fattas av C INS, eller den han eller hon bestämmer (i regel C ATS), och först efter samråd med berörd

---

²³ FMUndsäkC Insatschefkurs

²⁴ Gäller framför allt på orter där IBSS inte har möjlighet eller hinner genomföra insats

länspolismästare. Om överenskommelse fattas med polismyndighet bör det framgå av överenskommelsen inom vilken tid polisen ska kunna göra insats mot aktuellt objekt samt var i polismyndighetens prioriteringsordning skydd av de militära objekten är placerad.

4.1.2 Tillfällig insatsberedd skyddsstyrka – TIBSS

TIBSS utses inför varje enskilt övningstillfälle/enskild övningsperiod av aktuell, ansvarig övningsledare. Samverkan ska ske mellan övningsledaren och den ordinarie organisationsenheten som har till ansvar att genomföra eventuell IBSS verksamhet inom aktuellt område. ATS (VB) ska orienteras innan en TIBSS påbörjar sin uppgift.

En tillfällig insatsberedd skyddsstyrka (TIBSS) ska bestå av försvarsmaktanställda ur det övande förbandet. Inom hemvärnet ska chef för TIBSS vara hemvärnsbefäl. Även övrigt manskap kan där utgöras av hemvärnspersonal. Personal ingående i TIBSS ska ha bedömts vara lämpliga och pålitliga samt vara utbildade och godkända skyddsvakter. TIBSS ska, om möjligt, ingripa för att förhindra intrång eller tillgrepp mot sådana läsbara utrymmen, inom det begränsade övnings- och skjutfältområdet, där förbandet tillfälligt förvarar skjutvapen och stöldbegärlig ammunition.

En TIBSS ska vara utrustad minst enligt bestämmelserna för skyddsvakt samt om möjligt bära personsäkerhetslarm.

Storleken på en TIBSS regleras i FM BerInsO. Storleken baseras även på gjord säkerhetsanalys.

4.1.3 Berganläggning

Dörr-, port- och låskonstruktioner i berganläggningar är i regel konstruerade främst för att fylla en funktion i krig och då anläggningarna är bemannade. Tunnelinslag för kommunikation av olika slag, t.ex. ingångar, reservutgångar och ventilationstrummor, kan fordra särskilda åtgärder för att skyddsnivån ska bli tillfredsställande. Stängnings- och låsanordningar måste vara försedda med säkringar mot sprängning och skärning för att motstå avancerade inbrottsverktyg.

Då en berganläggning används för förvaring av stöldbegärliga skjutvapen eller stöldbegärlig ammunition gäller följande

- skyddet ska främst utgöras av anläggningens omslutningsytor.
- portar, dörrar och luckor i ytterskalet ska minst utgöras av eller motsvara AD-dörr av Fortifikationsverkets (FORTV) konstruktion, i regel i två sektioner som medger slussfunktion och som larmas med såväl seismiska detektorer som magnetdetektorer.
- Ventilationstrummor, nödutgångar, etc. erfordrar i regel särskilda säkerhetsskyddsåtgärder inklusive installation av larm.

I en berganläggning kan det dessutom finnas sektionerade utrymmen med starkt skalskydd, i regel av lägst skyddsnivå 3. Om sektionerade utrymmen ges en hög

skyddsnivå kan berganläggning med dörrar eller portar med lägre skyddsnivå än AD- eller TD-dörrar nyttjas för förvaring. Larm ska dock alltid installeras såväl i en berganläggnings skalskydd (dörrar, portar, luckor, etc.) som i sektionerade utrymmens skalskydd. Volymlarm bör installeras i en anläggnings ingångsdelar (inslag). Larminstallationer bör kompletteras med kameraövervakning (CCTV) och terminera till en av Försvarsmakten godkänd bevakningscentral eller larmcentral.

4.1.4 Mobiliseringsförråd

Med undantag för särskilda vapen- eller ammunitionsförråd har mobiliseringsförråd och motsvarande i regel alltför låg skyddsnivå för att kunna motstå kvalificerade angrepp. Skjutvapen och ammunition får därför inte förvaras i sådana förråd.

Hemvärnsgårdar och hemvärnsförråd är inte att betrakta som mobiliseringsförråd. De är istället förråd för övrig materiel i bruk. Detta innebär att det principiellt inte får förvaras ammunition i andra förråd än de som godkänts för sådan verksamhet. Förvaring av mindre mängd icke stöldbegärlig, eldhandvapenammunition kan dock tillåtas efter en genomförd säkerhetsanalys i t.ex. hemvärnsförråd, om dessa lokalers omslutningsytor uppfyller lägst skyddsnivå 2. Om sådan förvaring sker ska ammunitionen förvaras i vapenkista 1-3 (B), 1 TP, 1 C eller i utrymmen av motsvarande skyddsnivå.

Vapenkistorna förankras i enlighet med för respektive kista framtagna anvisningar.²⁵ Skarp ammunition, lös ammunition och eventuell mobiliseringsammunition ska härvid förvaras var för sig i separata vapenkistor. Vid förvaring av eldhandvapenammunition i hemvärnsgårdar eller i hemvärnsförråd ska samråd alltid ske med lokal räddningstjänst (räddningschef).

4.1.5 Serviceförråd

I serviceförråd förvaras skjutvapen och ammunition i regel i vapen- respektive ammunitionsammunitionskammare i skyddsnivå 4. Eftersom in- och utlämning av skjutvapen och ammunition medför en ökad hotbild bör, av såväl personsäkerhetsskäl som ur skyddssynpunkt för den hanterade materielen, vissa säkerhetsskyddsåtgärder vidtas.

Exempel på sådana säkerhetsskyddsåtgärder är sektionering av utrymmena kring in- och utlämningsdisk för skjutvapen och ammunition samt kring vapen- och ammunitionsammunitionskammarna. Ofta är det lämpligt med en sammanhängande sektionering kring in- och utlämningsdiskar respektive vapen- och ammunitionsammunitionskammare. För att angrepp eller angreppsförsök ska förhindras eller fördröjas bör sektioneringsåtgärderna motsvara lägst skyddsnivå 2 och vara så utformade att en tänkt angripare inte kan få tillträde till förvaringsutrymmen som innehåller skjutvapen och/eller ammunition innan förrådspersonalen har hunnit stänga dörren till aktuellt förvaringsutrymme. Som exempel på sektioneringsåtgärder kan nämnas montering av galler eller sträckmetallnät som ska förses med överklättringsskydd eller motsvarande. Personalen ska dessutom ha omedelbar tillgång till någon form av personsäkerhetslarm. Larm bör kunna

---

²⁵ Se IFTEX del 2

utlösas från såväl fasta platser som från burens utrustning och ska terminera vid plats där det finns en militär vakt med särskilt avdelad styrka (IBSS) alternativt larmcentral eller, undantagsvis, hos polisen. Larmfunktionen kan kombineras med kameraövervakning (CCTV).

4.1.6 Vapenkassun

Vapenkassun är ett särskilt framtaget förvaringsutrymme för förvaring av främst skjutvapen. Erfarenheter från genomförda försök samt illegala angrepp på uppställda vapenkassuner visar dock att en kassun som inte är fast förankrad på en betongplatta kan angripas från undersidan eller transporteras bort med hjälp av vissa typer av lyftanordningar och transportmedel. FORTV har därför tagit fram ritningar för betongplattor i utförande för såväl en som två kassuner.

För att en kassun ska ha skyddsnivå 4 (för förvaring av skjutvapen och/eller stöldbegärlig ammunition) gäller att

- kassunen är uppställd och förankrad på en betongplatta eller i ett golv som består av motsvarande material,
- kassunen är larmad eller står i ett larmat utrymme alternativt står under ständig uppsikt, samt
- att, om kassunen är larmad eller står i ett larmat utrymme, ska en IBSS kunna ingripa inom 60 minuter efter larm.

För att en kassun ska ha skyddsnivå 3 (för förvaring av skjutvapen och/eller stöldbegärlig ammunition) gäller att

- kassunen är placerad inom inhägnat bevakat område,
- kassunen är larmad eller står i ett larmat utrymme alternativt står under ständig uppsikt samt
- om kassunen är larmad eller står i ett larmat utrymme, ska en IBSS kunna ingripa inom 30 minuter efter larm.

Under vissa förhållanden, t.ex. vid uppställning av kassuner inomhus, kan det ibland vara lämpligare att fästa ihop två eller flera kassuner än att fästa varje enskild kassun i betongplattan/betonggolvet. Om en sådan lösning väljs ska fästningen göras med minst fyra bultar per kassunpar och bultarnas diameter vara minst 20 mm. Förfaringssättet förutsätter fortfarande dels att kassunerna är placerade på betongplatta/betonggolv, dels att de är larmade eller står uppställda i ett larmat utrymme eller står under ständig uppsikt.

Installation av larm i en kassun som innehåller stöldbegärliga skjutvapen och/eller stöldbegärlig ammunition ska bestå av minst magnetgivare och seismiska givare. I vissa fall, och efter godkännande av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap,²⁶ kan även vapenkassun klassificeras som ammunitionsförråd och nyttjas för förvaring av främst stöldbegärlig ammunition. Detta förfaringssätt är lämpligt t.ex. i de fall man endast har mindre mängder stöldbegärlig ammunition som ska förvaras i skyddsnivå 4 medan det för övrig ammunition bara erfordras förråd i skyddsnivå 3.

Vapenkassuner har på grund av deras ursprungliga avfuktningskapacitet genom

---

²⁶ 13 §, tredje stycket, förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor

avfuktningsskassetter visat sig vara mindre lämpliga att använda till förvaring av vapen i bruk. FORTV har, på uppdrag av HKV, tagit fram ritningar för hur s.k. dynamisk avfuktning kan anordnas för vapenkassuner. All håltagning i vapenkassuner riskerar att försämra deras skyddsnivå. Om dynamisk avfuktning ska ordnas måste håltagning m.m. i kassunerna genomföras på det sätt som framgår av FORTV ritningar. Av det underlag som FORTV framtagit framgår även hur håltagning för installation av inbrottslarm ska ske.

Ritningar avseende betongplattor, larmning, avfuktning m.m. kan beställas från FORTV.²⁷ Om eldhandvapenammunition förvaras tillsammans med skjutvapen i kassun ska ammunitionen förvaras i vapenkista.²⁸

4.1.7 Vapen i verkstäder

I vapenverkstäder, serviceförråd, och i lektionssalar som nyttjas för utbildning av vapentekniker, m.fl. platser hanteras såväl kompletta vapen som delade vapen och vapendelar. Hantering av kompletta och delade skjutvapen ska följa gällande bestämmelser. Delar till skjutvapen som kan sättas ihop till ett komplett finkalibrigt skjutvapen eller till en huvuddel eller vital del till ett sådant vapen ska förvaras på samma sätt som ett komplett skjutvapen respektive huvuddel eller vital del.²⁹

Vad som nu nämnts innebär att vapendelar som var och en för sig kan synas vara obetydliga ibland ska förvaras på samma sätt som en huvuddel, vital del eller som ett komplett skjutvapen, d.v.s. i ett larmat eller ständigt övervakat förvaringsutrymme i skyddsnivå 3 eller 4. En särskilt avdelad styrka (IBSS) ska dessutom kunna ingripa innan intrång skett.

I vapenverkstäder måste vissa säkerhetsskyddsåtgärder vidtas av såväl säkerhetsskäl för där arbetande personal som ur skyddssynpunkt för den hanterade materielen. Exempel på sådana åtgärder framgår av avsnitt 4.1.4, *Serviceförråd*. Ytterdörr till vapenverkstad ska hållas låst även under tjänstetid och får öppnas endast för den som har ärende till vapenverkstaden. Vid behov ska dörren förses med s.k. dörrkikare, alternativt ska utrymmet utanför dörren övervakas med kamera och med monitor i verkstaden. Verkstadens fönster och andra glasytor ska förses med insynsskydd samt inkasts- och inkrypningsskydd i lägst skyddsnivå 2. Dörr ska uppfylla lägst skyddsnivå 2.

I vapenverkstad ska även finnas erforderligt antal vapenförvaringsutrymmen i skyddsnivå 3 eller 4 för förvaring av delade eller kompletta vapen och för förvaring av vapendelar. Utrymmena ska vara försedda med larm eller vara uppställda i larmat utrymme. Dessutom ska personalen ha omedelbar tillgång till någon form av personsäkerhetslarm. Larm bör kunna utlösas från såväl fasta platser som från burens utrustning och ska terminera vid militär vakt med särskilt avdelad styrka (IBSS) alternativt larmcentral eller, undantagsvis hos polisen. Larmfunktionen kan kombineras med kameraövervakning.

---

²⁷ Ritningarna har beteckningen FORTV G3838*000*97/100*950

²⁸ Se IFETX del 1

²⁹ Se 2 kap. 8 § FFS 2007:1

4.2 Förvaring inom kasernområde eller motsvarande

4.2.1 Ut- och inlämning av skjutvapen

Förvaringsutrymme för stöldbegärliga skjutvapen som är i bruk skall stå under ständig uppsikt eller vara försett med larm.

3 kap. 5 § FIB 2007:3

Bestämmelserna om ut- och inlämning av skjutvapen är tillämpliga för verksamhet på land såväl som ombord på fartyg och båtar och, i förekommande fall, flygplan och helikoptrar. I vissa fall kan krav på att utrymmena är försedda med larm ersättas av krav på ständig uppsikt. Detta kan exempelvis tillämpas i bemannad kasernvakt (eller motsvarande) under förutsättning att obehöriga inte vistas i lokalerna. Om förvaringskraven inte kan uppfyllas, t.ex. då fartyg eller båtar angör örlogshamn och ständig uppsikt eller larm inte anordnas ombord, måste skjutvapen och stöldbegärlig ammunition tas i land och förvaras i godkända förvaringsutrymmen. Inlåsningsav vapen – kompletta eller delade – i tunnplåtskåp på logement (eller motsvarande) uppfyller alltså inte de krav som ställs på hur skjutvapen ska förvaras.

Förvaring av huvuddel och vital del av skjutvapen som är i bruk och som används av officerare, anställda gruppbefäl, soldater, sjömän samt av rekryter och värnpliktiga ska, om möjligt, ske plutonsvis.

Kompanichef, eller den han eller hon bestämmer, skall utse en eller flera officerare som skall ha ansvar för att huvuddel och vital del inte är utlämnade till någon värnpliktig, rekryt, anställda gruppbefäl, soldater och sjömän annat än när tjänsten vid organisationsenheten så kräver.

Den som har utsetts enligt andra stycket skall personligen övervaka utlämning och inlämning av huvuddel, vital del eller komplett skjutvapen.

3 kap. 6 § FIB 2012:01

Med officer avses yrkesofficer, specialistofficer och reservofficer.³⁰

För att underlätta ut- och inlämning av skjutvapen samt för att ha god kontroll över att endast sådana vapen lämnas ut som är nödvändiga för verksamheten samt vapen som tillhör personal som deltar i övningen, ska vapnen eller vapendelarna om möjligt förvaras plutonsvis. För att ytterligare höja säkerheten bör varje vapen låsas fast individuellt och med lås som endast den som tilldelats vapnet har nyckel till. Fastlåsningsav vapen kan t.ex. ske med hjälp av i vapenställ monterade öglor och hänglås eller hänglåsvarjor med hänglås, alternativt i för ändamålet särskilt framtagna låsbara vapenställ.

³⁰ 2 kap. 2 § förordningen (1996:927) med bestämmelser för Försvarmaktens personal HKV 2011-12-12, 16 131:69126 Försvarmaktens personalförsörjningsinstruktion (FM PersI)

Motsvarande rutiner avseende ut- och inlämning av skjutvapen ska tillämpas inom hemvärnet. Inom hemvärnsorganisationen kan chef för utbildningsgrupp eller motsvarande utse ett eller flera hemvärnsbefäl vilka ansvarar för att huvuddel eller vital del inte är utlämnad till någon hemvärnspersonal annat än när tjänsten vid förband, skolor och centrum så kräver. Ett sådant beslut ska dokumenteras.³¹

4.2.2 Vaktlokal och vaktpersonal

Skjutvapen får förvaras laddade i en vaktlokal inom bevakat militärt område, om skjutvapnen står under ständig uppsikt och under förutsättning att obehöriga inte vistas i vaktlokalen. Om vakt i kontrollrummet disponerar skjutvapen, skall det förvaras inom räckhåll. Vaktpersonal ombord på Försvarens rustade fartyg får förvara skjutvapen laddade, om skjutvapnen står under ständig uppsikt.

3 kap. 7 § FIB 2007:3

För att ytterligare höja skyddet mot obehörigt nyttjande eller tillgrepp av vapen bör vapnen låsas fast ett och ett och med lås som endast aktuell vaktsoldat har nyckel till. Med fördel används för ändamålet särskilt framtagna låsbara vapenställ.

4.3 Förvaring vid övningsverksamhet

Om personalen lämnar övningsplats eller skjutplats vid uppehåll i övning eller skjutning, skall skjutvapen och ammunition antingen medföras eller stå under ständig uppsikt av beväpnad vakt.

3 kap. 8 § FIB 2007:3

Då skjutvapen och ammunition medförs vid övning (eller motsvarande) förväntas de bäras av eller finnas i omedelbar anslutning till (d.v.s. stå under ständig uppsikt av) den som tilldelats skjutvapnet eller ammunitionen. Därigenom kan den som tilldelats skjutvapnet eller ammunitionen förhindra obehörigt utnyttjande eller tillgrepp av materielen. Bestämmelser för hur vapen och ammunition ska hanteras under övningar ska grundas på gjord säkerhetsanalys och ska regelmässigt framgå av för övningen utfärdade ordrar eller övningsbestämmelser.

Om personal lämnar övnings- eller skjutplats under uppehåll i övning eller skjutning ska skjutvapen och ammunition i första hand medföras av personalen. Om skjutvapen och ammunition kvarlämnas ska de, för att förhindra obehörigt brukande eller tillgrepp, bevakas av särskilt avdelad bevakningsstyrka.

Bestämmelserna innebär vidare att grupp- och understödsvapen (eller motsvarande) inte får lämnas obevakade på förläggnings- eller stabsplatser, i fordon, stridsställningar m.fl. platser, utan måste medföras till förläggningstält där

---

³¹ Se skrivelse 2010-04-09, HKV 10 900:55819 Beslut om rutiner i samband med ut- och inlämning av skjutvapen inom Hemvärnet

materielen ska bevakas av bevakningsstyrka, till bevakat materielltält alternativt till annat bevakat och om möjligt låsbart förvaringsutrymme. Sådant senare förvaringsutrymme kan t.ex. utgöras av låst stridsfordon, låst stabshytt eller vapenkista,³² förutsatt att förvaringsutrymmet eller fordonet står under ständig uppsikt.

Ansvarig övnings- eller skjutledare säkerställer att bevakningsstyrka avdelas och att dessa erhåller erforderlig instruktion för genomförandet av uppgiften. Av instruktionen ska det bl.a. framgå hur man tillkallar IBSS eller TIBSS (se avsnitt 4.1.2, Tillfällig insatsberedd skyddsstyrka – TIBSS) i händelse av ett tillbud. Vid förhöjd hotbild kan bevakningsstyrka särskilt behöva avdelas. Särskilt stor risk för att vapen och ammunition tillgrips föreligger då man uppträder inom eller i anslutning till områden dit allmänheten äger tillträde samtidigt som övningsverksamheten pågår.

Enskilt uppträdande med skjutvapen och ammunition bör i möjligaste mån undvikas, särskilt på platser dit allmänheten har tillträde. Enskilt uppträdande med skjutvapen och ammunition torde emellertid vara möjligt på övningsfält eller i sådan terräng där sannolikheten för att obehöriga kan komma åt skjutvapnen eller ammunitionen bedöms vara ringa och under förutsättning att en säkerhetsanalys och säkerhetsplan upprättats för aktuell övning och med hänsyn till aktuell hotbild.

Vid posttjänst bör dubbelpost alltid avdelas. Motorcykelordonnanser och andra fordonsförare som medför skjutvapen bör inte uppträda enskilt.

Kulspruta som är fast monterad på stridsfordon eller fartyg, och som är försedd med lås som har godkänts av Högkvarteret, får tillfälligt förvaras med huvuddelen monterad, om fordonet eller fartyget befinner sig inom bevakat område. Den vitala delen skall förvaras i förvaringsutrymme i lägst skyddsnivå 3. Rondering med beväpnad personal skall ske i anslutning till fordonet eller fartyget.

3 kap. 9 § FIB 2007:3

Bestämmelsen om tillfällig förvaring av på stridsfordon eller fartyg fast monterad kulspruta har tillkommit för att medge möjligheten till förvaring, exempelvis i samband med uppehåll under övningar eller på skjutstationer samt under lunchuppehåll och vid motsvarande tillfällen.

Tillvägagångssättet är endast tillåtet om stridsfordonet eller fartyget är uppställt respektive förtöjt inom bevakat område och att rondering, med beväpnad personal, sker i anslutning till fordonet eller fartyget med sådan frekvens att ett tillgreppsförsök omedelbart skulle upptäckas och tillgrepp avvärjas. Motsvarande tillvägagångssätt får tillämpas avseende Försvarmaktens båtar.

Hänglåset som nyttjas för fastlåsning av kulsprutans huvuddel ska vara i lägst hänglåsklass 3. Kulsprutans vitala del ska, i likhet med andra vitala vapendelar, förvaras i förvaringsutrymme i lägst skyddsnivå 3.

---

³² Beträffande vapenkista, se bilaga till FFS 2007:1

Förvaringsutrymmen i skyddsnivå 3 är t.ex. säkerhetsskåp (SS 3492), vapenkistor (1-3 B, 1 TP, 1 C), fartygsmonterade säkerhetsskåp (M 1:1-4) liksom andra förvaringsutrymmen av motsvarande skyddsnivå.³³ Förvaringsutrymme i vilket det förvaras vapen ska stå under ständig uppsikt eller vara larmat.

Undantagsvis kan även vitala vapendelar, burna av stridsfordons-, fartygs-, eller båtbesättningen, medföras.

4.4 Förvaring i bostad

4.4.1 Definition på bostad

Med bostad avses i dessa bestämmelser hus eller lägenhet där vapeninnehavaren stadigvarande vistas. Såsom bostad räknas inte vinds- eller källarutrymmen i flerfamiljsfastigheter, inte heller garage och förrådsutrymmen eller fritidsutrymmen såsom husvagn, husbil eller båt.

3 kap. 10 § FIB 2007:3

Skjutvapen får efter skriftligt tillstånd av chef för organisationsenhet förvaras i en bostad. Med bostad avses då hus eller lägenhet där vapeninnehavaren är stadigvarande bosatt.

Även sommarbostad där vapeninnehavaren stadigvarande vistas under en sammanhängande del av året räknas under denna tid som bostad. Sommarbostaden måste då vara kontrollerad i likhet med den ordinarie bostaden och godkänd av myndigheten eller organisationsenheten.

4.4.2 Förvaringsbestämmelser

Om ett skjutvapen förvaras i bostaden, skall det förvaras i säkerhetsskåp eller i något annat lika säkert förvaringsutrymme eller under säkert lås eller på annat lika betryggande sätt.

Sker inte förvaringen i säkerhetsskåp eller i något annat lika säkert förvaringsutrymme, skall en vapendel tas bort från vapnet så att det inte kan användas. En sådan isärtagning av vapnet behöver dock bara göras om det kan ske utan avsevärd svårighet. Vapnet och vapendelen skall förvaras var för sig under säkert lås eller på annat lika betryggande sätt.

Ett helautomatiskt skjutvapen som förvaras i bostaden skall alltid förvaras isärtaget. Vapnet och vapendelen skall förvaras var för sig. Används säkerhetsskåp eller något annat lika säkert förvaringsutrymme, skall vapnets huvuddel förvaras där.

12 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

Om även ammunition till skjutvapnet förvaras i bostaden och förvaringen av vapen och ammunition inte sker i säkerhetsskåp eller något i annat lika säkert förvaringsutrymme, får ammunitionen inte förvaras på samma ställe som skjutvapnet eller någon vapendel.

³³ Se bilaga till FFS 2007:1 samt H SÄK Skydd, bilagorna 5:1 och 5:3

13 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

När bostaden inte står under omedelbar uppsikt skall ytterdörrar vara låst och fönster stängda. Ett skjutvapen skall förvaras delat med vital vapendel på ett annat ställe än vapnets huvuddel. Har patronlägeslås tilldelats, skall det vara påmonterat på vapnets huvuddel. Ammunitionen skall förvaras för sig.

Förvaringsställena skall väljas så att obehöriga får svårt att finna dem.

3 kap. 12 § FIB 2007:3

Skjutvapen som förvaras i bostaden ska vara delade och förvaras med vital vapendel på ett ställe och vapnets huvuddel på ett annat. Ammunition ska förvaras på ytterligare ett ställe. De tre förvaringsställena ska väljas så att de blir svåra att upptäcka för en obehörig person. Om det i bostaden finns ett säkerhetsskåp med standarden SS 3492 som är godkänt för vapenförvaring, bör vapnets huvuddel förvaras i detta. Om ett patronlägeslås har tilldelats vapeninnehavaren ska detta alltid vara monterat på vapnets huvuddel när skjutvapnet inte är i bruk. Nyckeln till patronlägeslåset ska förvaras så att den inte kan komma åt av obehöriga. Detta innebär att nyckeln kan vara buren, stå under uppsikt eller vara inlåst på annat betryggande sätt. Förvaring eller inlåsningsföretag får dock inte ske tillsammans med vapnets huvuddel, vitala del eller med ammunitionen.

När bostaden inte står under omedelbar uppsikt är det viktigt att ytterdörrar är låsta samt fönster stängda och reglade/låsta. Eventuell förstärkning av inbrottskyddet sker på bostadsinnehavarens egen bekostnad.

4.4.3 Bostaden godkänd som förvaringsplats

Innan ett skjutvapen mer stadigvarande förvaras i en bostad, skall myndigheten ha godkänt bostaden som förvaringsplats.

14 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

Den som har tilldelats ett skjutvapen får förvara vapnet med tillhörande ammunition i bostaden, om chefen för organisationsenheten, eller den han eller hon bestämmer, efter kontroll har godkänt bostaden som förvaringsplats och lämnat skriftligt tillstånd till sådan förvaring. Ett godkännande av bostad som förvaringsplats skall dokumenteras.

Vad som i första stycket sägs om chef för organisationsenhet skall såvitt avser sådan personal i hemvärdet som utför bevakningstjänst, avse den operative chefen i Högkvarteret, eller den han eller hon bestämmer.

Tillstånd får ges endast för ett skjutvapen per person. I fråga om aktiva tävlingskyttar får tillståndet därutöver omfatta högst fyra tävlingsvapen, varav högst ett får vara automatvapen.

3 kap. 11 § FIB 2007:3

Blankett som kan användas vid kontroll av bostaden finns i bilaga 3 i denna handbok (*Formulär Beslut om godkännande av bostad för vapenförvaring*).

Om den som erhållit tillstånd att förvara skjutvapen och ammunition i bostaden avser flytta till annan bostad måste detta anmälas till chefen för organisationsenheten, eller den han eller hon bestämmer. Därefter ska kontroll och godkännande av den nya bostaden snarast genomföras.

Vad gäller personal i hemvärnet som utför bevakningstjänst ligger ansvaret för kontroll och godkännande av bostad på C INS, eller den han eller hon bestämmer.³⁴ I allmänhet genomförs dessa kontroller av hemvärnskompanichef, varefter beslut avseende förvaring i regel fattas av chef för s.k. utbildningsgrupp eller av lokal säkerhetschef. Den som genomför kontrollen ska ha erforderlig utbildning. Inom hemvärnet bör personen ha genomfört av Hemvärnets stridsskola anordnad kurs i säkerhetstjänst, eller av lokal säkerhetschef anordnad och genomförd utbildning.

Ett tillstånd att få förvara skjutvapen i bostaden är personligt och gäller endast ett (1) vapen per person. Detta innebär att om det finns flera hemvärnsmän i samma bostad får dessa förvara varsitt skjutvapen, om chefen för organisationsenheten, eller den han eller hon bestämmer, medger detta.

Aktiva tävlingsskyttar får, utöver eventuellt tjänstebruksvapen, förvara högst fyra tävlingsvapen i bostaden. Krav bör då ställas på att vapnens huvuddelar förvaras i säkerhetsskåp med standarden SS 3492. I de fall något eller några av tävlingsvapnen är automatvapen får endast ett (1) sådant vapen förvaras i bostaden. Om polisen utfärdat vapenlicens för skjutvapnet eller skjutvapnen, vilket i regel ska ske när det gäller tävlingsvapen, ska av polisen utfärdade förvaringsbestämmelser följas.

Vad beträffar register över de personer som förvarar Försvarens skjutvapen i sina bostäder och information om dessa personer till polismyndighet, se avsnitt 3.8, *Information till polisen*.

4.4.4 Återkallande av tillstånd

Ett tillstånd enligt 11 § andra stycket i detta kapitel skall återkallas av den operative chefen i Högkvarteret, eller den han eller hon bestämmer, om den som har fått tillståndet inte aktivt medverkar i hemvärnets utbildnings- och övningsverksamhet.

I övrigt får ett tillstånd enligt 11 § återkallas, om det finns särskilda skäl för det.

3 kap. 15 § FIB 2007:3

Tillstånd att inneha skjutvapen eller ammunition eller att förvara tilldelade skjutvapen och, i förekommande fall, ammunition i bostaden är inte en rättighet. Utfärdat tillstånd ska återkallas om den som tilldelats skjutvapnet och ammunitionen inte längre uppfyller de kriterier, som gäller för tilldelning av

³⁴ Jfr 3 kap. 11 § FIB 2007:3 och vad som sägs i inledningen till denna handbok

vapen och ammunition eller för förvaring i bostaden. Detta kan vara fallet t.ex. om vapen- och/eller ammunitionsinnehavaren inte aktivt medverkar i obligatorisk utbildnings-, övnings- eller tävlingsverksamhet. Gränsen för när en person inte anses aktivt delta i verksamheten är tolv månader. Likaså ska återkallande ske om vapeninnehavaren inte uppvisar sitt vapen vid den årliga inventeringen. Vapnet ska i sådana fall återkallas snarast, dock senast en (1) månad efter inventeringsperiodens utgång.

Tillstånd ska dessutom återkallas om det finns andra särskilda skäl till detta. Så kan t.ex. vara fallet om det kan befaras att tilldelat skjutvapen och/eller ammunition kan komma i obehöriga händer eller brukas på ett oriktigt sätt. Andra omständigheter som ska leda till att ett tillstånd återkallas är att innehavaren till skjutvapen- eller ammunition lider av eller kan befaras lida av psykisk sjukdom eller alkoholism, nyttjar droger eller deltar i eller medverkar i brottslig verksamhet.

4.4.5 Längre frånvaro från bostaden

Skjutvapen med tillhörande ammunition får inte förvaras i bostad längre tid än fem veckor utan tillsyn av innehavaren. I annat fall skall vapen och ammunition lämnas in till en organisationsenhet för förvaring.

3 kap. 13 § FIB 2007:3

Det är viktigt att förhindra att Försvarmaktens skjutvapen och ammunition som är förvarade i en bostad tillgrips i samband med inbrott. Om en bostad står utan tillsyn i mer än fem veckor ska skjutvapen och ammunition som normalt förvaras där inlämnas för förvaring vid organisationsenhet. Om mer än ett av Försvarmakten skjutvapen förvaras i en bostad bör bostaden inte lämnas utan tillsyn av bostadsinnehavaren i mer än två till tre veckor. Detta ska regleras i för aktuella vapen utfärdade tillstånd. Om skjutvapnet inte längre förvaras i bostaden ska berörd polismyndighet informeras. Se även avsnitten 3.2.6, *Utlåning till medlem i skytteförening* och 3.2.9, *Information till polisen*.

4.5 Förvaring av privata skjutvapen

Chef för organisationsenhet får, om det finns särskilda skäl för det, besluta att anställd personal eller värnpliktiga får förvara privata skjutvapen med ammunition vid organisationsenheten. Beslutet skall vara skriftligt och får gälla högst ett år i taget. I beslutet skall anges villkor för hur skjutvapen och ammunition skall förvaras.

Den enskilde skall visa att han eller hon har tillstånd att inneha skjutvapnet och ammunitionen i fråga samt att polisen medgivit att vapenägaren får förvara vapnet på annan plats än som anges i tillståndsbeviset för vapeninnehavet.

3 kap. 16 § FIB 2007:3

Om tillåtelse ges för privata skjutvapen och ammunition att förvaras vid organisationsenheten bör förvaringen uppfylla samma krav som för Försvarmaktens skjutvapen och ammunition.

Vapeninnehavaren ska erinras om att han/hon måste ha tillstånd från polisen att få

förvara sitt skjutvapen på annan plats än vad som medgavs då han/hon erhöll vapenlicens. Av polisen meddelat tillstånd ska uppvisas för Försvarmakten.

4.6 Nycklar och koder

Nycklar och koder till förvaringsutrymmen skall förvaras enligt de bestämmelser som gäller för nycklar och koder i Försvarmaktens föreskrifter (FFS 2003:7) om säkerhetsskydd. Byte av nycklar eller koder skall, där så är möjligt, ske när någon annan än den ordinarie personalen har kvitterat nycklar och koder, samt efter större övningar då förband har utnyttjat förråden.

2 kap. 10 § FFS 2007:1

Nycklar och koder ska förvaras så att obehöriga inte kan ta del av dessa. Detta innebär att de i regel måste medföras (bäras) eller på annat sätt stå under ständig uppsikt alternativt vara inlåsta.

Det är sällan möjligt att ständigt bära med sig nycklar eller koder och ha dem under ständig uppsikt. Därför måste de oftast låsas in. Om inlåsningslösningen väljs måste förvaringsutrymmet ha samma skyddsnivå som det förvaringsutrymme för vilket nycklarna eller koden är avsedda. Det innebär att nycklar till ett förvaringsutrymme i skyddsnivå 3 i sin tur ska förvaras i utrymme i lägst skyddsnivå 3. Bäst är då att nyttja förvaringsutrymmen med godkända mekaniska eller elektroniska kombinationslåsar, så att "låskedjan" kan avslutas.

Om det ställs krav på att det förvaringsutrymme, för vilka nycklarna eller koderna är avsedda, ska stå under ständig uppsikt eller vara försett med larm, gäller kravet även för nycklarnas och kodernas förvaringsutrymme. En insats mot förvaringsutrymmet ska då även kunna genomföras innan intrång eller tillgrepp fullbordats, för att ett eventuellt tillgrepp av nycklar och koder om möjligt ska kunna avvärijas.

Individuell nyckel till ett utlämnat patronlägeslås skall förvaras så att den inte kan åtkommas av obehöriga. Nyckeln får förvaras i bostaden om den förvaras skild från vapnets huvuddel och vitala del och ammunition. Förvaringsstället skall väljas så att obehöriga får svårt att finna nyckeln.

Om nyckeln inte kan förvaras på ett betryggande sätt skall den lämnas till en organisationsenhet för förvaring.

3 kap. 27 § FIB 2007:3

Huvudnycklar till patronlägeslås skall förvaras i förvaringsutrymme i skyddsnivå 4. Huvudnycklarna får dock förvaras i förvaringsutrymme i skyddsnivå 3 om förvaringsutrymmet är beläget inom inhägnat och bevakat område, försett med larm och en särskilt avdelad styrka (insatsstyrka eller insatsberedd skyddsstyrka) kan vara på plats inom tio minuter efter det att larm har utlöst.

3 kap. 28 § FIB 2007:3

Patronlägeslås som inte har lämnats ut skall förvaras i förvaringsutrymme i lägst skyddsnivå 3.

3 kap. 29 § FIB 2007:3

Varje organisationsenhet skall upprätta en förteckning över de patronlägeslås som organisationsenheten lämnar ut. Förteckningen skall innehålla uppgifter om namn och personnummer på den som har tilldelats patronlägeslås samt erforderliga identifikationsuppgifter om patronlägeslåset.

I personuppgiftslagen (1998:204) finns bestämmelser om behandling av personuppgifter.

3 kap. 30 § FIB 2007:3

Förteckningar över patronlägeslås som har lämnats ut skall hanteras som hemliga handlingar och förvaras i förvaringsutrymme i lägst skyddsnivå 3.

3 kap. 31 § FIB 2007:3

Inventering av utlämnat patronlägeslås med nyckel skall göras årligen genom utlämnande organisationsenhets försorg och genomföras samtidigt med inventering av det utlämnade skjutvapnet.

Inventering av patronlägeslås som inte har lämnats ut samt av huvudnycklar skall göras årligen.

Inventering av patronlägeslås och nycklar skall dokumenteras och rapporteras enligt vad som anges i 19 § i detta kapitel.

3 kap. 32 § FIB 2007:3

Vid förlust av ett patronlägeslås eller en nyckel till ett patronlägeslås skall den som har tilldelats låset omedelbart anmäla förlusten till den organisationsenhet som har lämnat ut låset samt, i förekommande fall, till hemvärnskompanichef. Den organisationsenhet som har lämnat ut låset skall omedelbart anmäla förlusten till Försvarmaktens logistik.

3 kap. 33 § FIB 2007:3

Vid förlust av en huvudnyckel till ett patronlägeslås skall den organisationsenhet som har ansvar för nyckeln omedelbart anmäla förlusten till Högkvarteret, till Försvarmaktens logistik och till den eller de organisationsenheter som har patronlägeslås till vilka huvudnyckeln är avsedd.

3 kap. 34 § FIB 2007:3

Till patronlägeslåsen finns tre nycklar, en individuell nyckel till varje lås samt två huvudnycklar ("huvudnyckel 1" respektive "huvudnyckel 2") till varje låsserie.

Enligt ett beslut fattat av rikshemvärnschefen ska den individuella nyckeln till patronlägeslåset förvaras på lägst hemvärnsgruppnivå. Lokala bestämmelser ska finnas utformade vad gäller bl.a. kravet på skydd vid denna typ av förvaring. Vid förvaring på plutonsnivå och högre ska nycklarna, om de är 30 st. eller mer, förvaras i säkerhetsskåp (SS 3492 motsvarande) eller kassun.³⁵ Vid förvaring av färre nycklar än 30 st. bör, om möjligt, säkerhetsskåp (SS 3492) väljas.

Om den enskildes vapen centralförvaras i kassun eller motsvarande kan, om så bedöms lämpligt, den enskilde själv förvara nyckeln till sitt kvitterade vapen.³⁶

Då vapen medförs under enskild resa eller under transport och patronlägeslåset är monterat bör nyckel medföras buret eller, då grupp-, eller plutonsvis förvaring tillämpas, transporteras till övningsplatsen. Om skjutvapen (automatkarbiner) som utlämnats till enskilda hemvärnsmän centralförvaras i kassuner eller förråd ska patronlägeslåset som har lämnats ut till hemvärnsmannen vara monterat i vapnet.

Försörjningsenhet vid FMLOG ansvarar för förvaring och hantering av huvudnyckel 1. Utlämnande försörjningsenhet vid FMLOG ansvarar i regel för förvaring och hantering av huvudnyckel 2. Huvudnyckel 2 får emellertid förvaras av utbildningsgrupp/organisationsenhet. Avtal som reglerar detta bör i sådana fall upprättas mellan aktuell försörjningsenhet och berörd utbildningsgrupp/organisationsenhet.

Huvudnycklar ska förvaras i förvaringsutrymme i skyddsnivå 4. Om förvaringsutrymmet är beläget inom inhägnat och bevakat område, försett med larm och insats med en särskilt avdelad styrka (IBSS) kan ske inom tio minuter efter att larm utlösts, får förvaring av huvudnyckel 1 och 2 ske i förvaringsutrymme i skyddsnivå 3, t.ex. säkerhetsskåp enligt standard SS 3492, säkerhetsarkiv eller vapenkista 1-3 B.

Ej fördelade patronlägeslåset ska förvaras i förvaringsutrymme i lägst skyddsnivå 3, t.ex. säkerhetsskåp enligt standard SS 3492 eller vapenkista 1-3 B. Krav på larm och insats föreligger inte. Vad beträffar inventering av patronlägeslåset m.m., se avsnitt 3.5 *Inventering av skjutvapen*.

Förlust av patronlägeslåset, med eller utan nyckel, ska anmälas till utlämnande organisationsenhet (försörjningsenhet) som i sin tur ska anmäla förlusten till HKV och aktuell Säkerhets- och samverkanssektion. Av anmälan ska framgå hur förlusten skett. Om det finns misstanke om att nyckeln kan ha kommit i orätta händer, eller det kan befaras att så kan komma att ske, ska patronlägeslåset låsas upp med huvudnyckel samt sändas till försörjningsenhet inom FMLOG för eventuell kassation. HKV kan fatta beslut om att framställa ny nyckel.

---

³⁵ Skrivelse HKV 2006-11-07 19170:76685

³⁶ Skrivelse HKV 2006-12-14 19170:79703

4.7 Personsäkerhetslarm

Vid arbete i förråd som innehåller skjutvapen eller ammunition och som är beläget utanför inhägnat och bevakat område skall personsäkerhetslarm finnas tillgängligt för omedelbar användning.

Personsäkerhetslarm som anges i dessa föreskrifter skall terminera vid den larmcentral som Högkvarteret bestämmer.

2 kap. 11 § FFS 2007:1

Personsäkerhetslarm skall medföras i det fordon som transporterar skjutvapen eller ammunition i transportnivå 2, 3 eller 4. Personsäkerhetslarm skall också medföras av transportskyddsstyrka och i följebil.

3 kap. 8 § FFS 2007:1

Risken för tillgrepp av materiel i förråd med skjutvapen eller ammunition föreligger oavsett om materielen är att betrakta som stöldbegärlig eller inte. Försvarsmakten har centralt anskaffat personsäkerhetslarm. I händelse av angrepp mot förråds-, transport-, och transportskyddspersonal ska larmen användas för att tillkalla hjälp så att angreppet om möjligt ska kunna förhindras. Personsäkerhetslarm ska finnas tillgängligt för omedelbar användning vid allt arbete i förråd som innehåller ammunition eller skjutvapen om dessa förråd är belägna utanför inhägnat och bevakat område.

Ett utlöst personsäkerhetslarm kräver omedelbar åtgärd av en kvalificerad larmmottagare vilken i sin tur larmar en insatsstyrka, i regel polis, för insats mot förrådet eller transporten. Om behov skulle föreligga larmas även räddningstjänst och ambulans. Territoriellt ansvarig militär chef, eller dennes VB informeras.

I undantagsfall kan ett personsäkerhetslarm utgöras av ett ständigt uppkopplat samband. Exempel på sådant ständigt uppkopplat samband kan utgöras av en mobiltelefon med uppkopplat samtal eller radiosystemet RAKEL med uppkopplad förbindelse. Det är i detta sammanhang viktigt att den valda lösningen säkerställer att den som befinner sig i ett nödläge verkligen kan larma utan någon fördröjning. Dessutom måste den i andra ändan av den uppkopplade förbindelsen omedelbart kunna uppfatta larmet och också veta vilka åtgärder som ska vidtas.³⁷ Lokal larmcentral, eller motsvarande, bör i första hand väljas som motpart i ett sådant uppkopplat samband.

---

³⁷ Skrivelse HKV 2011-10-27 10 700:62451

5 Transporter

5.1 Skyddade transporter

Begreppet skyddade transporter ska inte sammanblandas med begreppet transportskydd som, enligt de internationella bestämmelserna (ADR), ska användas i samband med en större transport av explosiva ämnen och föremål. Även om det av ADR framgår att en transport av explosiv materiel inte erfordrar s.k. transportskydd kan transporten ändå behöva genomföras som en s.k. skyddad transport.

5.1.1 Definition på skyddade transporter

Med skyddad transport avses i dessa föreskrifter en sådan transport av skjutvapen eller ammunition där ett särskilt skydd erfordras enligt den säkerhetsanalys som skall göras av chef som anges i 6 § i detta kapitel. Med skyddad transport avses inte transporter som sker inom ramen för Försvarmaktens övningsverksamhet eller som enskild resa.

Med tillträdesskyddad container avses i dessa föreskrifter en container som enligt Högkvarterets bestämmande får användas vid skyddade transporter. Med annat transportutrymme av motsvarande standard avses i dessa föreskrifter ett annat transportutrymme än vad som avses i andra stycket och som enligt Högkvarterets bestämmande får användas vid skyddade transporter.

3 kap. 1 § FFS 2007:1

Med skyddade transporter avses inte transporter som sker inom ramen för normal övningsverksamhet. Exempel på sådan verksamhet är övningar som bedrivs inom ramen för pluton, kompani, bataljon, division och flottilj, samt övningar ombord på fartyg etc. och som innebär att ett antal personer, fordon eller fartyg rör sig inom ett visst, geografiskt begränsat, övningsområde och då uppträder i förband. Likaså omfattas förband som medför sina reglementerade grupp- eller understödsvapen respektive fordons- eller fartygsmonterade vapen av begreppet övningsverksamhet.

Begreppet övningsverksamhet kan även inbegripa vissa transporter utan att dessa är att betrakta såsom verksamhet som måste ske som skyddade transporter. Exempelvis kan, under vissa förhållanden, uttransport av skjutvapen och ammunition från kasernetablissemang till närövningsfältets skjutbana, spräng- eller övningsplats, etc. betraktas som övningsverksamhet. Om syftet endast är transport av skjutvapen och ammunition omfattas transporten av bestämmelserna för skyddade transporter. Medförande av eget tilldelat komplett skjutvapen, huvuddel eller vital del samt till vapnet hörande ammunition, betraktas som ingående i den aktuella övningsverksamheten eller, i förekommande fall, som enskild resa, och följaktligen inte såsom verksamhet som ska genomföras som skyddad transport.

Ansvarig chef, i regel lägst kompanichef, eller motsvarande, avgör efter gjord säkerhetsanalys om verksamheten är att betrakta som övningsverksamhet eller är

att hänföra till begreppet skyddade transporter. Exempel på utrymmen som kan användas vid genomförande av skyddade transporter är av MUST SÄKK godkänd tillträdesskyddad container med fjärröverfört larm, vapenkistor 1-3B, 1TP och 1C. Vapenkistor måste vara fast förankrade på transportfordonet. För transporter bl.a. för hemvärns- och frivilligorganisationers behov kan nyttjande av vapenkistor monterade på en mindre lastbil eller på bilsläpkärra vara ett lämpligt sätt att genomföra vissa skyddade transporter, främst i transportnivåerna 2 a och 3 b.

Den s.k. vapenlådan med larm är ett transportutrymme som främst är avsett för att möta hemvärns och frivilligorganisationernas behov. Detta transportutrymme medger transporter i transportnivå 2 b. En skyddad transport som genomförs som flyg- eller sjötransport kan ur säkerhetssynpunkt inte alltid ske på samma sätt som om den skulle genomföras som marktransport. Åtgärder ska dock vidtas så att transporten genomförs på ett sådant sätt att skyddsnivån motsvarar aktuell transportskyddsnivå så långt det är möjligt.

5.1.2 Transportskyddsstyrka – TPSS

Transportskyddsstyrka (TPSS) är en särskilt avdelad styrka som medföljer säkerhetsskyddade transporter i främst transportskyddsnivåerna 3-4.

En TPSS ska om möjligt förhindra tillgrepp. Övriga uppgifter som en TPSS ska kunna lösa omfattar bl.a. att

- observera,
- rapportera,
- avbryta (om rättsliga och taktiska förutsättningar finns),
- frihetsberöva (omhändertaga/gripa) samt
- bevaka.

Agerandet för en TPSS avgörs av C TPSS på plats, bl.a. med hänsyn till vilka befogenheter styrkan har. Om fordonen som skyddas befinner sig inom ett skyddsobjekt kan ingripande enligt skyddslagen ske. I övriga fall måste chefen fatta beslut på plats och med endast rätten till s.k. envarsgräppande som grund.

TPSS ska ledas av lämplig och särskilt utsedd och bör ha denna tjänst som sin huvudverksamhet. Innan någon utses till att vara chef för TPSS ska vederbörande ha genomgått en av Försvarsmakten centralt anordnad kurs³⁸ och bedömts vara lämplig och pålitlig samt vara utbildad och godkänd som skyddsvakt. Styrkans övriga personella bemanning och organisation ska vara väl anpassad för aktuell uppgift med hänsyn till såväl de/det objekt, terrängförhållanden och rådande hotbild mot vilken den avses verka. Vidare ska all i TPSS ingående personal ha bedömts vara lämpliga och pålitliga. De ska ha erhållit för uppgiften särskild utbildning samt vara utbildade och godkända skyddsvakter.

Storleken på en transportskyddsstyrka regleras i FM BerInsO. Storleken baseras även på gjord säkerhetsanalys.

Transportskyddsstyrkan ska ha personsäkerhetslarm³⁹ samt för sin uppgift i övrigt ändamålsenlig utrustning. Fordon med mobiltelefon- och

---

³⁸ FMUndsäkC Insatschefskurs

³⁹ Se 4.7 i denna bok

kommunikationsradioutrustning, skjutvapen (i regel automatvapen), enhandsvapen, kroppsskydd (företrädesvis kroppsskydd 94), personlig skyddsutrustning, expanderbatong, hjälm, buren sambandsutrustning för såväl internt som externt bruk, dokumentationsutrustning i form av video- eller kamerautrustning, mörkerutrustning samt utrustning för att kunna genomföra första hjälpen är exempel på sådan utrustning.

5.1.3 Tillfällig transportskyddsstyrka – TTPSS

En tillfällig transportskyddsstyrka (TTPSS) ska bestå av försvarsmaktanställda ur det övande förbandet. Inom hemvärnet ska chef för TTPSS vara hemvärnsbefäl. Även övrigt manskap kan där utgöras av hemvärnspersonal. Personal ingående i TTPSS ska ha bedömts vara lämpliga och pålitliga samt vara utbildade och godkända skyddsvakter. TTPSS ska, om möjligt, ingripa för att förhindra intrång eller tillgrepp mot de låsbara utrymmen eller fordon inom det begränsade området, där förbandet tillfälligt transporterar skjutvapen och/eller stöldbegärlig ammunition. TTPSS ska minst vara utrustade enligt bestämmelser för skyddsvakt samt bära personsäkerhetslarm.

Storleken på en TTPSS regleras i FM BerInsO. Storleken baseras även på gjord säkerhetsanalys.

En TTPSS utses inför varje enskilt övningstillfälle/enskild övningsperiod av aktuell ansvarig övningsledare.

5.1.4 Transportnivåer

Skyddade transporter skall indelas i transportnivå 1, 2, 3 eller 4 enligt följande.

Transportnivå 1: Transportutrymmet skall vara låst och skyddat mot insyn

Transportnivå 2: Transporten skall utföras med

- a) tillträdesskyddad container eller annat transportutrymme av motsvarande standard,*
- b) vapenlåda med larm, eller*
- c) transportutrymme som är låst och skyddat mot insyn. Vägtransport skall ha följebil.*

Transportnivå 3: Transporten skall utföras med

- a) tillträdesskyddad container som är utrustad med fjärröverfört larm eller ett annat transportutrymme av motsvarande standard som är utrustad med fjärröverfört larm,*
- b) tillträdesskyddad container som åtföljs av en följebil eller ett annat transportutrymme av motsvarande standard som åtföljs av en följebil, eller*
- c) låst transportutrymme som är skyddat från insyn och åtföljt av en transportskyddsstyrka.*

Transportnivå 4: Transporten skall utföras med

- a) tillträdesskyddad container som är utrustad med fjärröverfört larm eller ett annat transportutrymme av motsvarande standard som är utrustat med fjärröverfört larm,*
- b) tillträdesskyddad container som åtföljs av en transportskyddsstyrka eller ett annat transportutrymme av motsvarande standard som åtföljs av en transportskyddsstyrka, eller*
- c) om transport enligt a) eller b) inte kan utföras, låst transportutrymme som är skyddat*

från insyn och som åtföljs av polis eller av två transportskyddsstyrkor.

Vägtransport i transportnivå 4 skall ha följevagn.

3 kap. 2 § FFS 2007:1

Högkvarteret anger i särskilt beslut hur stor mängd skjutvapen och ammunition som får transporteras i respektive transportnivå.

3 kap. 5 § FFS 2007:1

Indelningen i transportnivåer grundas på vapnens eller ammunitionens bedömda stöldbegärlighet samt bedömd hotbild mot transporten.

Transportens storlek (antal fordon) och aktuell hotbild måste utgöra grundbedömningen av hur stor transportskyddsstyrkan ska vara och hur många fordon denna bör disponera. Beakta dock att även transporter av ett fåtal skjutvapen eller av mindre mängder ammunition kan komma att utsättas för angrepp. Därför kan det vara nödvändigt att genomföra även dessa transporter som skyddade transporter.

Vid transporter i transportnivåerna 2-4 ska såväl transportfordon som eventuella följefordon och fordon för transportskyddsstyrkor vara utrustade med centralt anskaffade personsäkerhetslarm. Mobiltelefon ska medföras. Även eventuella fordon bör utrustas med personsäkerhetslarm och ska medföra mobiltelefon.

5.1.5 Transport av skjutvapen och ammunition

Myndigheten skall vid transporter av skjutvapen vidta de åtgärder och iaktta den försiktighet som fordras för att förebygga eller hindra att vapen blir åtkomliga för obehöriga eller på annat sätt går förlorade eller orsakar skada.

15 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

Försvarmakten och Försvarets materielverk skall vid transporter av större mängder skjutvapen upprätta en särskild transportplan och därvid pröva om det behövs särskilda arrangemang, såsom eskortstöd, för att trygga säkerheten vid transporten.

16 § förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m.

Transporter av skjutvapen eller stöldbegärlig ammunition skall ske i transportnivå 2, 3, eller 4 beroende på den säkerhetsanalys som gjorts enligt 6 § i detta kapitel.

I fråga om transporter i transportnivå 1 finns särskilda föreskrifter för Försvarmakten.

3 kap. 3 § FFS 2007:1

En säkerhetsanalys och därpå grundad säkerhetsplan/transportplan ska alltid ligga till grund för hur skjutvapen och ammunition ska transporteras och vilken transportnivå som ska väljas.

Transport av icke stöldbegärliga skjutvapen eller icke stöldbegärlig ammunition får ske i transportnivå 1.

4 kap. 2 § FIB 2007:3

Vapentyp	Tp nivå 2	Tp nivå 3	Tp nivå 4
Pistol, revolverar, kulsprutepistol	1-10 st.	11-1500 st.	> 1500 st.
Automatkarbin, automatgevär	1-10t.	11-620 st.	> 620 st.
Gevär, karbin	1-10 st.	11-620 st.	> 620 st.
Kulspruta	1-6 st.	7-200 st.	> 200 st.
Granatgevär	1-6 st.	7-200 st.	> 200 st.
Granatspruta	1-6 st.	7-150 st.	> 150 st.
Tillsatsvapen t o m 40 mm	1-6 st.	7-150 st.	> 150 st.
Utländska vapensatser i FM ägo (antal vapen)	1-6 st.	7-150 st.	> 150 st.
Övningsvapen, instickspipor, extra pipset, etc.	1-10 st.	11-620 st.	> 620 st.
Eldhandvapen som ej kan hänföras till stöldbegärliga skjutvapen	6-24 st.	25-3000 st.	> 3000 st.

Endast vapen som inte är tillståndspliktiga, t.ex. vissa luftpistoler och luftgevär, kan hänföras till ej stöldbegärliga vapen.⁴⁰

Transport av finkalibrig skarp ammunition med pansarbrytande eller underkalibrerad projektil, 12,7 millimeters skarp ammunition, stridsladdade truppminor och försvarsladdningar, stridsladdade pansarskott samt annan ammunition som anges i särskilt beslut av Högkvarteret skall ske i lägst transportnivå 3.

3 kap. 4 § FFS 2007:1

I HKV-skrivelser över stöldbegärlig ammunition⁴¹ regleras hur stor mängd (antal förpackningar/kollin) av respektive redovisade ammunitionsslag som får transporteras i respektive transportnivå. Skrivelserna omfattar även ammunition som av andra skäl, t.ex. sekretesskäl, erfordrar visst skydd.

Endast den som är lämplig för uppgiften och som har fått erforderliga instruktioner för ett genomförande får medverka vid en skyddad transport av skjutvapen eller ammunition.

4 kap. 5 § FIB 2007:3

Personer som medverkar i säkerhetsskyddade transporter måste ges erforderlig information, utbildning och nödvändiga instruktioner. Detta omfattar all personal som tas i anspråk för den skyddade transporten, d.v.s. såväl personal i transportfordon som personal för transportskydd i följe- respektive eventuell förbil. Förteckning över sådan utbildad och disponibel personal ska upprättas av och förvaras vid respektive organisationsenhet.

⁴⁰ Jämför med avsnitt 2.2.2 Stöldbegärliga skjutvapen

⁴¹ HKV 2009-02-10, beteckning 10 900:523 00 och HKV 2011-04-14, beteckning 14 520:57099

5.1.6 Uppehåll under en transport

Vid uppehåll i transporten skall samma skyddsnivå upprätthållas som under transporten. Längre uppehåll skall i första hand förläggas till ett militärt område som är bevakat. I andra hand får uppehållet förläggas till ett annat område som är inhägnat och bevakat, under förutsättning att transportutrymmet är utrustat med fjärröverfört larm eller står under ständig uppsikt av en skyddsstyrka som är utrustad med personsäkerhetslarm. Uppehållet får i sista hand förläggas till ett obevakat område, dock endast under förutsättning att transportutrymmet är utrustat med fjärröverfört larm och står under ständig uppsikt antingen av en skyddsstyrka som är utrustad med personsäkerhetslarm eller av polis.

3 kap. 10 § FFS 2007:1

Med uppehåll under transport avses det uppehåll som görs för att bereda möjlighet till nattvila för transportpersonal samt eventuella transportskyddsstyrkor och följepersonal. Uppehållet anses vara från tjänstens slut den ena dagen till tjänstens början nästföljande dag. Helguppehåll är alltså inte att jämställa med uppehåll under transport.

Uppehåll under transport utgör alltid en större risk för tillgrepp av den transporterade materielen än då transporten är under rörelse. Därför är det viktigt att minst bibehålla aktuell skyddsnivå eller, där så är möjligt, att höja den. Detta innebär bl.a. att ett uppehåll för en transport i första hand ska förläggas till bevakat militärt område.

På grund av skyddsavståndet till förläggningsbyggnader är kaserngårdar i regel olämpliga för uppställning av ammunitionslastade fordon. Däremot kan garageområden, vilka oftast är inhägnade och lätta att bevaka, vara lämpliga som tillfälliga uppställningsplatser för ammunitionslastade fordon. Uppställning får dock inte ske i anslutning till drivmedelsanläggning eller drivmedelsfordon.⁴²

Behov av att förlägga uppehållet till obevakat område kan uppstå om transporten består av ammunition och det på grund av erforderligt skyddsavstånd till bebyggelse inte går att välja annan plats.

En transport av t.ex. icke stöldbegärlig ammunition, vilken är tillåten i transportnivå 1, kan ibland vara lämplig att genomföra med tillträdesskyddad container. På så sätt underlättas uppehålls i transporten.

Vid transporter av skjutvapen torde det alltid vara möjligt att förlägga uppehållen till inhägnat bevakat område eller till inhägnat övervakat område.

---

⁴² Skyddsavstånd m.m. framgår av SäKI G U2, kap. 16

5.1.7 Nycklar och koder

Vid transport av skjutvapen eller stöldbegärlig ammunition skall om möjligt nycklar eller koder till förvaringsutrymmen som ingår i transporten tillställas mottagaren med separat försändelse eller med krypterat sambandsmedel.

Om nycklar eller koder följer med transporten, skall de förvaras dolda i en följebil eller hos transportskyddsstyrkan. När följebil eller transportskyddsstyrka inte finns skall nycklar eller koder förvaras dolda i transportfordonet.

3 kap. 9 § FFS 2007:1

Om nycklar eller koder förvaras i transportfordonet, p.g.a. att följebil eller transportskyddsstyrka inte finns, bör förvaringsutrymmet ifråga vara låsbart. På marknaden finns små låsbara förvaringsutrymmen (boxar), avsedda för fast montering i fordon. Boxarna har ett inbrottskydd som motsvarar säkerhetsskåp (SS 3492), d.v.s. skyddsnivå 3. Om låsbart förvaringsutrymme saknas bör nycklar och koder förvaras dolt.

5.2 Ansvarsfördelning

Den operative chefen i Högkvarteret, eller den han eller hon bestämmer, skall leda och samordna skyddade transporter inom Försvarsmakten.

4 kap. 6 § FIB 2007:3

Om den operativa chefen i HKV (d.v.s. insatschefen) själv inte leder och samordnar verksamheten ska han eller hon beordra annan att göra det. Skyddade transporter på marken samordnas i regel av chefen för armétaktisk stab (C ATS), sjötransporter av chefen för marintaktisk stab (C MTS) och flygtransporter av chefen för flygtaktisk stab (C FTS). Chefen för Försvarsmaktens logistik (C FMLOG) har i detta sammanhang ansvar för samordning av skyddade transporter. Denna samordning utövas av Försvarsmaktens enheter för specialtransporter.

Transporter inom FMLOG av vapen, ammunition och övrigt skyddsvärt gods ska alltid, när så är möjligt, samordnas av utsedd organisationsenhet inom FMLOG. Syftet med samordning av skyddade transporter är dels att minimera antalet transporter och därmed sammanhängande risker, dels att minimera behoven av transportskyddsstyrkor och i övrigt att om möjligt rationalisera transportverksamheten.

5.2.1 Chef med avsändaransvar

Den chef som har ansvar för att gods avsänds skall göra en säkerhetsanalys och fastställa transportnivå före varje transport av skjutvapen eller ammunition. Analysen skall dokumenteras.

Vid transport i transportnivå 2, 3 eller 4 skall en säkerhetsplan upprättas.

3 kap. 6 § FFS 2007:1

Innan en skyddad transport i transportnivå 2, 3 eller 4 påbörjas, skall den som organiserar transporten informera mottagaren av godset, Högkvarteret och berörda polismyndigheter om att en skyddad transport skall genomföras.

3 kap. 7 § FFS 2007:1

Den chef som har ansvar för att gods avsänds skall vid skyddade transporter av skjutvapen och ammunition underrätta transportledaren och mottagaren av godset om att materielen skall skyddas.

4 kap. 7 § FIB 2007:3

Den chef som har ansvar för att materiel avsänds (avsändaransvar) ska underrätta såväl transportledare som godsmottagare om att materielen ska skyddas. På så sätt kan de som ska organisera och genomföra den skyddade transporten av skjutvapen och ammunition (transportledaren respektive transportchefen) planera och genomföra transporten på ett säkerhetsmässigt riktigt sätt. Dessutom kan mottagaren av materielen vidta nödvändiga säkerhetsskyddsåtgärder.

För vapen- och ammunitionstransporter gäller fastställda transportnivåer. De angivna respektive transportnivåerna utgör miniminivåer. Det är dock möjligt att vid en förändrad hotbild och med en säkerhetsanalys som grund höja transportnivån.

För ej nivåsatt skyddsvärd materiel som ska transporteras krävs säkerhetsanalys för fastställande av transportnivå. Om analysen påvisar att transportnivå 2-4 krävs ska även en kompletterande säkerhetsplan upprättas.

Säkerhetsanalysen ingår som del i transportplanläggningen som utförs av transportledare.

5.2.2 Transportledare och transportplan

Med transportledare avses i dessa bestämmelser den person som organiserar skyddade transporter.

4 kap. 3 § FIB 2007:3

Transportledaren är den som organiserar den skyddade transporten. Transportledare för transporter som sker för hemvärns- och frivilligorganisationernas behov är ofta en befattningshavare vid berörd utbildningsgrupp.

Transportledaren skall upprätta en transportplan vid varje skyddad transport i transportnivå 2, 3 eller 4.

4 kap. 8 § FIB 2007:3

Innan en skyddad transport i transportnivå 2, 3 eller 4 påbörjas, skall transportledaren informera mottagaren av godset, Högkvarteret och berörda polismyndigheter om

transportplanen.

Transportplanen skall sändas enligt de bestämmelser som gäller för hemlig handling eller med krypterat sambandsmedel.

4 kap. 9 § FIB 2007:3

Med *Högkvarteret* avses här berörd taktisk stab (ATS, MTS eller FTS) och MUST lägescentral (USC). Försvarmaktens larmcentral (FMLC) samt berörd säkerhets och samverkanssektion (regional stab) ska också informeras. FMLC har till uppgift att informera RPS.

Transportplanen kan helt eller till delar även utgöra den information som enligt 3 kap. 7 § FFS 2007:1 ska delges godsmottagare, HKV och berörda polismyndigheter (se ovan, avsnitt 5.2.1).

Informationen kan vara sekretessbelagd enligt 15 kap. 2 § eller 18 kap. 8 § OSL (Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)). Oavsett om sekretess föreligger för uppgifterna eller inte, ska krypterat sambandsmedel användas.

Syftet med transportplanen är att i händelse av att transporten skulle bli utsatt för hot eller angrepp, bli inblandad i olycka eller på annat sätt råka i svårigheter, så ska relevant organisationsenhet kunna bistå transporten med skyddade uppställningsplatser, insatsberedd skyddsstyrka, bevakning etc. Informationen i transportplanen utgör underlag för Försvarmakten att stoppa en transport då hot kan misstänkas föreligga. Informationen bör vara de berörda myndigheterna tillhanda minst två dagar före transportens genomförande.

Transportplanen upprättas och undertecknas av ansvarig transportledare. Transportledaren ansvarar därmed för att transporten är ur säkerhetssynpunkt och i övrigt korrekt planerad utifrån aktuella regelverk och förutsättningar. Transportledare kan komma att höja transportnivån då samlasning kan innebära krav om högre säkerhet.

Transportplanen upprättas i form av skrivelse (missiv med bilaga). I bilagan beskrivs detaljerat alla uppgifter om transporten. Följande uppgifter, ska minst, ingå bilagan

- namn på alla i transporten medverkande personal,
- personsäkerhetslarms ID-nummer,
- aktuella telefon- och larmnummer,
- registreringsnummer, färg och fabrikat på samtliga fordon,
- transportens färdvägar och eventuella övernattningsplatser inklusive tidsangivelser,
- transportens planerade start och sluttid (datum och klockslag).

5.2.3 Transportchef

Med transportchef avses i dessa bestämmelser den person som har det direkta ansvaret för materielen under en transport.

4 kap. 4 § FIB 2007:3

Transportchefen skall se till att erforderliga skyddsåtgärder vidtas under lastning, transport och lossning.

4 kap. 10 § FIB 2007:3

I transportchefens uppgifter ingår bl.a. att se till att erforderliga skyddsåtgärder vidtas under transportens genomförande. Transportchefen ska även se till att transporten genomförs enligt den gällande transportplanen för nivåerna 2-4. Transportchefen för i detta sammanhang befälet över eventuella förbilar, transportfordon med personal, följevilar inklusive personal samt transportskyddsstyrka och dess chef. Transportchefen har även ansvar för att erforderlig samverkan genomförs med berörda organisationsenheter, polismyndigheter m.fl. instanser. Chef för transportskyddsstyrka övertar det totala befälet över transporten vid en hotande situation.

Transportchef kan tillika vara chaufför. Transportchef ska alltid finnas utsedd vid transportskyddsnivå 2-4. Om följevilar finns med i transporten ska transportchefen färdas i denna. All personal som ingår i skyddad transport ska kunna upprätta och känna till rutinerna för att vidarebefordra en säkerhetsrapport. Vid misstänkt verksamhet eller situation ska säkerhetsrapport upprättas snarast möjligt och skickas till säkerhetschef alternativt transportledare.

5.2.4 Chef för avsändande organisationsenhet

Chef för avsändande organisationsenhet, eller den han eller hon bestämmer, skall omedelbart vidta nödvändiga åtgärder om

- 1. skyddat gods har förkommit eller skadats,*
- 2. brister har uppmärksammats i skyddet eller avseende förhållanden i övrigt som rör de skyddade transporterna, eller*
- 3. obehöriga söker skaffa upplysningar om transporterna och det gods som transporteras.*

4 kap. 11 § FIB 2007:3

Åtgärderna syftar till att om möjligt begränsa eventuellt uppkomna skador och för att framledes kunna vidta förbättrade säkerhetsåtgärder eller för att informera dem som i övrigt kan vara berörda.

Vapen och ammunition som transporteras mellan olika organisationsenheter bör om möjligt förvaras i särskilda transportemballage som är plomberade eller på annat sätt transportsäkrade.

5.2.5 Förteckning över förare, m.fl.

En förteckning över annan personal än pliktpersonal som kan komma tas i anspråk vid skyddade transporter skall finnas vid varje organisationsenhet. Förteckningen skall innehålla uppgifter om namn och personnummer.

I personuppgiftslagen (1998:204) finns bestämmelser om behandling av personuppgifter.

4 kap. 12 § FIB 2007:3

För att vara behörig att genomföra skyddade transporter ska personalen vara säkerhetsklassad och ha erhållit erforderlig utbildning. Transportledare bör placeras i lägst säkerhetsklass 2 och övrig genomförande personal i lägst säkerhetsklass 3.

Vid organisationsenheten ska finnas en förteckning över personal som är lämplig för uppgiften att genomföra skyddade transporter och som fått erforderliga instruktioner och utbildning.

5.2.6 Utbildning

Personal som avses tas i anspråk vid skyddade transporter skall genom organisationsenhetens försorg ges erforderlig utbildning i fråga om säkerhetsskydd och om

- de hot och risker som från säkerhetssynpunkt föreligger i samband med transporterna, samt*
- de säkerhetsskyddsåtgärder som enligt organisationsenhetens säkerhetsskyddsinstruktion skall vidtas mot föreliggande hot och risker.*

4 kap. 13 § FIB 2007:3

Utbildningen av personal som ska kunna tas i anspråk vid skyddade transporter ska anpassas till aktuella regionala och lokala förhållanden samt till aktuell hotbild.

5.3 Enskild resa

Med enskild resa avses förflyttning där resenären inte ingår i organiserat förband, pågående övningsverksamhet eller deltar i skyddad transport. Som exempel på enskild resa betraktas färd till skjutbana, hemvärnsförråd, hemvärnsgård eller militärt etablissemang (eller motsvarande) och där resenären endast medför tilldelat tjänstebrevsvapen eller tävlingsvapen och eventuellt därtill hörande ammunition.

Möjligheterna att förvara skjutvapen och ammunition under resor, inklusive uppehåll under resor, måste alltid ligga till grund för reseplanering och val av såväl transportsätt som övernattningsplats och övernattningssätt. Även möjligheterna att förvara vapen och ammunitionen i samband med måltider påverkar reseplaneringen.

5.3.1 Resa, inklusive tillfälligt uppehåll, med fordon

Vid ett tillfälligt uppehåll under en enskild resa med fordon får huvuddel till annat skjutvapen än enhandsvapen samt annan ammunition än stöldbegärlig förvaras dolt i fordonet. Kompletta enhandsvapen eller vital del till annat finkalibrigt skjutvapen skall stå under ständig uppsikt och bäras dolt. Vapnet får inte vara laddat.

2 kap. 12 § FFS 2007:1

Med enskild resa avses även resa där flera personer färdas i samma fordon och där var och en ansvarar för sitt skjutvapen och sin ammunition.

2 kap. 13 § FFS 2007:1

Medförande av skjutvapen och ammunition under enskild resa och tillfälligt uppehåll under enskild resa ska genomföras på ett sådant sätt att det inte tilldrar sig onödig uppmärksamhet.

Som tillfälligt uppehåll under resa betraktas kortvariga måltidsuppehåll, uppehåll för att tanka fordon etc. Som tillfälligt uppehåll under resa betraktas däremot inte uppehåll för nattvila. Under tillfälligt uppehåll under resa ska fordonet stå under uppsikt samt vara låst. Stöldbegärlig ammunition ska bäras eller stå under ständig uppsikt.

5.3.2 Resa med allmänt kommunikationsmedel

Vid resa med allmänt kommunikationsmedel skall skjutvapen och ammunition stå under ständig uppsikt. Vid flygresor gäller särskilda bestämmelser som kan meddelas av Luftfartsstyrelsen eller respektive flygföretag eller båda.

2 kap. 15 § FFS 2007:1

Medförande av skjutvapen och ammunition under enskild resa och tillfälligt uppehåll under enskild resa ska genomföras på ett sådant sätt att det inte tilldrar sig onödig uppmärksamhet. Skjutvapen och delar till skjutvapen eller ammunition får inte kvarlämnas, om än dolt, för att resenären t.ex. under en tågresa ska kunna besöka bistro-, restaurang-, eller kafévagn eller för att besöka toalett eller rökutrymme.

Vid flygresor gäller särskilda bestämmelser som meddelas av Transportstyrelsen eller respektive flygbolag, eller av båda. Kunskap om aktuella bestämmelser ska hämtas i god tid före resans genomförande.

Anmälan om att skjutvapen och ammunition medförs sker till flygplats- och flygplanspersonal senast i samband med bagageincheckningen. Anmälan till personalen om att skjutvapen och ammunition medförs ska ske innan resenären säkerhetskontrollerats. Av kontrollpersonalen meddelade bestämmelser eller anvisningar ska åtgärdas. I regel kommer vapnet och eventuell ammunition att läsas in i flygplanets bagageutrymme under resan.

Om chef för myndighet eller organisationsenhet beordrar enskild att medföra skjutvapen och/eller ammunition vid flygresor måste denna vara medveten om att den enskilde inte till fullo kan uppfylla kraven på att ha materielen under ständig uppsikt och därför inte heller kan hållas personligen ansvarig för eventuell förlust av skjutvapen och/eller ammunition.

5.3.3 Uppehåll vid resa

Vid annat än tillfälligt uppehåll under enskild resa skall innehavaren lämna skjutvapen och ammunition till förvaring vid en enhet hos den egna myndigheten eller till en organisationsenhet i Försvarsmakten eller, om detta inte är möjligt, förvara materielen under ständig uppsikt.

2 kap. 14 § FFS 2007:1

I undantagsfall kan, om polismyndigheten medger det, materielen även lämnas in för förvaring vid en polismyndighet. Om materielen inte kan lämnas in för förvaring vid en av Försvarsmaktens organisationsenheter eller vid en polismyndighet, ska materielen stå under ständig uppsikt. Detta innebär t.ex. att materielen inte får lämnas utan uppsikt på hotellrum medan innehavaren intar måltider i hotellmatsalen. Möjligheterna att förvara skjutvapen och ammunition under resor, inklusive uppehåll under resor, ska ligga till grund för reseplanering och val av såväl transportsätt som övernattningsplats och övernattningssätt. Även möjligheterna att förvara skjutvapen och ammunition under intagande av måltid påverkar reseplaneringen.

6 Internationell verksamhet

6.1 Beslut om avvikelse

Bestämmelserna i detta kapitel gäller när Försvarsmakten

- 1. deltar i en internationell militär insats och förberedelse för sådan verksamhet,*
- 2. deltar i internationell fredsfrämjande verksamhet eller annat internationellt samarbete samt i utbildning eller förberedelser för sådan verksamhet eller samarbete, och*
- 3. utomlands deltar i förevisningar av materiel eller verksamhet*

5 kap. 1 § FIB 2007:3 (ändrad genom FIB 2010:7)

Chef för en kontingent i en internationell militär insats får, i fråga om verksamhet utanför Sverige, fatta beslut som avviker från Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 2007:1) om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition samt denna författning, om det är oundgängligen nödvändigt för verksamheten. I fråga om verksamhet som avses i 1§ 2 och 3 i detta kapitel och som genomförs utanför Sverige gäller detsamma chef för organisationsenhet eller, om beslut i)

sådan ordning inte kan fattas, av chef för kontingent. Beslut som avses i första stycket ska dokumenteras och, om möjligt, föregås av samråd med militära underrättelse- och säkerhetstjänsten i Högkvarteret. Har sådant samråd inte skett ska militära underrättelse- och säkerhetstjänsten i Högkvarteret snarast underrättas om beslutet.

5 kap. 2 § FIB 2007:3 (ändrad genom FIB 2010:7)

Förordningen (1996:31) om statliga myndigheters skjutvapen m.m., Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 2007:1) om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition samt Försvarsmaktens interna bestämmelser (FIB 2007:3) om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition gäller även vid internationell verksamhet. I vissa fall, främst av lokala orsaker, kan Försvarsmakten föreskrifter respektive Försvarsmaktens interna bestämmelser inte tillfullo följas. Det finns då möjlighet att under vissa förutsättningar fatta beslut som avviker från annars gällande föreskrifter (FFS 2007:1) och interna bestämmelser (FIB 2007:3).

En av grundförutsättningarna för att beslut om avvikelse ska kunna fattas är att den aktuella verksamheten är förlagd utomlands och är pågående.

Beslut som avviker från annars gällande föreskrifter ska innehålla en redogörelse för såväl vilka enskilda regler som inte kan eller kommer att kunna följas under de rådande förhållandena, som varför reglerna i fråga inte kan eller inte kommer att kunna följas. Beslutet bör alltså vara förhållandevis detaljerat vad gäller de enskilda omständigheter som är orsak till att beslut om avvikelse är *oundgängligen nödvändigt* för verksamheten. Allmänna formuleringar om "internationell miljö och anpassning", "praktiska förutsättningar", etc., har i sammanhanget inget egenvärde, utan måste utvecklas och exemplifieras.

Att slentrianmässigt bestämma beslutets giltighetstid till och med "att missionen

upphör” – eller liknande – är inte lämpligt om det inte vid beslutstillfället framstår som förhållandevis klart hur länge missionen, övningen etc. kommer att pågå, och det dessutom inte finns anledning att tro att de rådande förhållandena av betydelse för beslutet kommer att ändras under den aktuella tiden. Det är då bättre att låta beslutet gälla ”tills vidare, dock längst till och med att missionen [eller motsvarande] upphör”, och med noteringen att vid behov och i samband med att de förhållanden som givit upphov till beslutet, ska beslutet omprövas och ändras.

Om sådant samråd som omnämns i 5 kap. 2 § andra stycket FIB 2007:3 inte har kunnat ske ska det skriftliga beslutet om avvikelse, tillsammans med utförd säkerhetsanalys, sändas till MUST SÄKK. Noteras bör att det endast undantagsvis, t.ex. vid akut tidsnöd som inte har kunnat förutses, ska kunna komma ifråga att fatta beslut som avviker från annars gällande bestämmelser utan att sådant samråd som här avses har skett.

6.1.1 Beslutets disposition och innehåll

Ett beslut med stöd av 5 kap. 2 § FIB 2007:3 (ändrad genom FIB 2010:7) bör ha följande huvudsakliga disposition och innehåll.

- *Bakgrund*
Här beskrivs bl.a. vilken internationell militär insats eller annan verksamhet som nämns i 5 kap. 1 § FIB 2007:3 som beslutet rör, samt vilka bestämmelser som berörs av beslutet.
- *Skäl för beslut*
Här beskrivs vilka omständigheter som gör att det finns skäl att fatta ett beslut som innebär att tidigare nämnda föreskrifter inte ska tillämpas samt varför det är oundgängligen nödvändigt för verksamheten att fatta beslutet.
- *Beslut*
Här redogörs för vilken eller vilka föreskrifter som inte ska tillämpas och vilka bestämmelser som ska gälla istället. Här bör också en hänvisning till 5 kap. 2 § FIB 2007:3 finnas, eftersom det är med stöd av den bestämmelsen som beslutet fattas. Här bör det även preciseras under vilken tid beslutet gäller samt om samråd har skett med den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (MUST).

6.2 Internationella transporter – beslut om undantag

Myndighet som ansvarar för säkerheten för en internationell transport av skjutvapen och ammunition får, såvitt avser transport utanför Sverige, besluta om undantag från föreskrifterna i 2-4 och 6-10 §§ i detta kapitel och från vad Högkvarteret bestämt med stöd av 5 § i detta kapitel, om det finns särskilda skäl för det och det inte strider mot berörd stats interna bestämmelser. Vid vägtransport utomlands skall dock följebil användas.

3 kap. 11 § FFS 2007:1

Internationella transporter ska alltid genomföras i lägst den skyddsnivå och med lägst det transportskydd (följebil eller transportskyddsstyrkor eller motsvarande) som bestäms av berörd stats lagar och bestämmelser. Oavsett berörd stats lagar och bestämmelser ska minst följebil användas. Beslut om undantag ska grunda sig på genomförd säkerhetsanalys och därpå följande säkerhets-/transportplan. Beslut ska dokumenteras. Ytterligare anvisningar för planering och genomförande av internationella transporter framgår bl.a. av Handbok Försvarsmaktens transporter – Grunder.

Bilaga 1 – Skyddsnivåer för förvaringsutrymmen

Skyddsnivå 1

Byggnad eller lokal med certifierad dörr i klass 1 enligt Svensk Standard (SS) 81 73 45 alternativt certifierade dörrar i klass 2 och 3 enligt SS-ENV 1627 eller standarddörrar i trä eller plåt. Väggar, golv och tak ska bestå av trämaterial, gipsskivor eller korrugerad plåt.

Skyddsnivå 2

Byggnad eller lokal med certifierad dörr i lägst klass 2 enligt Svensk Standard (SS) 81 73 45 alternativt certifierade dörrar i klass 3 och 4 enligt SS-ENV 1627, branddörr i plåt, arkivdörr eller D-dörr. Väggar, golv och tak ska bestå av betong med 75 mm tjocklek, sten med 120 mm tjocklek eller lättbetong med 150 mm tjocklek. Fönster enligt Svensk Standard (SS) i lägst klass B 3, fönster i lägst kategori P8B enligt SS-EN 356, eller galler certifierade enligt Sveriges Försäkringsförbunds (FF) normer för galler i gallerklass 3. Omslutningsytorna får bestå av annat material med motsvarande motståndskraft.

Flyttbara förvaringsutrymmen såsom vapenkista med beteckning 1-3 eller sprängämneskista.

Skåp med omslutningsytor som utgörs av minst 1,5 mm tjock plåt. Skåpen ska vara försedda med minst en godkänd låsenhet i lägst låsklass 3. Dörren ska vara försedd med stadiga gångjärn samt ha bakkantssäkring.

Skyddsnivå 3

Byggnad eller lokal med certifierad dörr i klass 3 eller 4 enligt Svensk Standard (SS) 81 73 45 alternativt certifierade dörrar i lägst klass 4, 5 och 6 enligt SS-ENV 1627, splitterskyddad dörr av stål, förstärkt D-dörr (D+), stötvågsdörr och lucka eller gastät ståldörr och lucka med minst 30 mm tjocklek. Väggar, golv och tak ska bestå av armerad betong med en tjocklek av minst 100 mm. Armeringen får inte medge genomkrypning. Armeringen ska vara minst 10 mm i diameter och avståndet från centrum till centrum mellan armeringsstålen får vara högst 250 mm.

Fönster enligt Svensk Standard (SS) 22 44 25 i lägst klass B 3, fönster i lägst kategori P8B enligt SSEN 356, eller galler certifierade enligt Sveriges Försäkringsförbunds (FF) normer för galler i gallerklass 3. Omslutningsytorna får bestå av annat material med motsvarande motståndskraft.

Ammunitionsbox som är fast monterad i servicecentran eller servicepunkter samt flyttbara förvaringsutrymmen såsom värdeskåp enligt Svensk Standard (SS) 3150 och med lägre än 100 skyddsvärdespoäng, säkerhetsskåp enligt Svensk Standard (SS) 3492, kassaskåp enligt Svensk Standard (SS) 3493, värdeskåp i grade I-II enligt SS-EN 87 1143-1, vapenkista med beteckning 1 B, 2 B, 3 B eller 1 TP, vapenkassun som inte är förankrad på bottenplatta eller motsvarande underlag eller tillträdesskyddad container.

Skyddsnivå 4

Byggnad eller lokal med valvdörr, vapenkassundörr, AD-dörr, VDS-dörr, TD-dörr eller VDB-dörr. Väggar, golv och tak ska bestå av betong med dubbel, förskjutet armering med en tjocklek av minst 180 mm. Armeringen får inte medge genomkrypning. Armeringen ska vara minst 12 mm i diameter och avståndet från centrum till centrum mellan armeringsstålen får vara högst 180 mm. Förskjutning av armering krävs inte vid högst 130 mm avstånd från centrum till centrum mellan armeringsstålen. Väggar, golv, tak och dörrar får bestå av annat material med motsvarande motståndskraft.

Byggnad eller lokal i skyddsnivå 4 får inte ha fönster.

Flyttbara förvaringsutrymmen såsom värdeskåp enligt Svensk Standard (SS) 3150 med minst 100 skyddsvärdespoäng alternativt värdeskåp i lägst grade III enligt SSEN 1143-1, säkerhetsbox med beteckning 301 eller 302 samt vapenkassun som är förankrad på bottenplatta eller motsvarande underlag.

Fler detaljer avseende såväl förvaringsutrymmen som omslutningsytor m.m. framgår av Handbok för Försvarmaktens Säkerhetstjänst, Säkerhetsskyddstjänst (H Säk Skydd 2007) samt av Försvarmaktens instruktion för förvaring och transport av explosiva varor (IFTEX), del 2.

Bilaga 2 – Definition av och exempel på vital del

Med vital del avses en vapendel som, om den tas bort, gör att vapnet inte kan användas. I beskrivningar för respektive vapentyp och i reglementen, t ex SoldR Mtrl Vapen (för respektive vapentyp), redovisas vad som är att betrakta som vital del. Som exempel på vitala vapendelar kan nämnas:

- Signalpistol 50, 80 – hela pistolen
- Pistol 88 (alla modeller) – pipa
- Revolver m/58 – trumman
- Ak 4 (alla modeller) – underbeslag med bult och avtryckarhus
- Ak 5 (alla modeller) – slutstycke
- Kpist m/45 (alla modeller) – slutstycke
- Kpist MP 5 (alla modeller) – underbeslag med bult och avtryckarhus
- Gevär m/96, m/41, m/38 – slutstycke
- Karbin m/94 – slutstycke
- Hagelgevär/hagelbössa – framstock
- Tung ksp 12,7 mm – slutstycke
- Ksp 58 (alla modeller) – underbeslag med bult och framföringsfjäder
- Ksp 90 – slutstycke Ag 90 – slutstycke Psg 90 – slutstycke
- Övningsvapen till granatgevär och pansarskott – slutstycke
- 40 mm granatspruta – slutstycke
- 40 mm granattillsats – eldröret

Bilaga 3 – Blanketter om godkännande av bostad för vapenförvaring

Del 1 - Protokoll över genomförd kontroll av bostad i fråga om godkännande av bostad för förvaring av Försvarmaktens skjutvapen och ammunition.

Del 2 – Beslut i fråga om godkännande av bostad för förvaring av Försvarmaktens skjutvapen och ammunition.

Sändlista

 Organisationsenhet eller motsvarande
 Enskild vapeninnehavare
 HKV

Dokumentet kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § eller 18 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Del 1 - Protokoll över genomförd kontroll av bostad m m

Namn		Personnummer	
Utdelningsadress		Postnummer	Ort
Typ av bostad ☐ Villa ☐ Radhus ☐ Lägenhet ☐ Inneboende		Antal rum (exkl kök)	

Bostaden

Anser sökanden själv att tilldelat vapen och tilldelad ammunition kan förvaras i bostaden på ett säkert sätt?	☐ Ja	☐ Nej
Används bostaden även till annan verksamhet än som bostad?	☐ Ja	☐ Nej
Om ja, ange vilken		
Andra faktorer som enligt kontrollanten bör ligga till grund för bedömningen av om bostaden är lämplig för vapen- och ammunitionsförvaring (t ex hemmaboende barn/ungdomar, eventuella inneboende och bostadens läge)		
Av chef för organisationsenhet utsedd kontrollant/hemvärnskompanichef (eller motsvarande) i övrigt gjorda iakttagelser och bedömningar		
Har bostaden besökts och okulärbesiktigats av kontrollanten?	☐ Ja	☐ Nej
Låsmöjligheter och kvalitet på ytterdörrar, fönster m.m. (kort beskrivning av kontrollanten)		
Möjligheter att dölja och låsa in skjutvapen och ammunition i bostaden (kort beskrivning av kontrollanten)		
Finns vapenskåp eller utrymme av motsvarande standard?	☐ Ja	☐ Nej

Underskrifter

Kontrollantens namnteckning	Sökandens namnteckning
Kontrollantens namnförtydligande	Sökandens namnförtydligande

Del 2 - Beslut i fråga om godkännande av bostad för förvaring av Försvarsmaktens skjutvapen och ammunition
Regelverk

Innan ett skjutvapen mer stadigvarande förvaras i en bostad, ska myndigheten ha godkänt bostaden som förvaringsplats.

(14 § Förordningen [1996:31] om statliga myndigheters skjutvapen m m)

Med bostad avses i dessa bestämmelser hus eller lägenhet där vapeninnehavaren stadigvarande vistas. Såsom bostad räknas inte vinds- eller källarutrymmen i flerfamiljsfastigheter, inte heller garage och förrådsutrymmen eller fritidsutrymmen såsom husvagn, husbil eller båt.

(3 kap. 10 § Försvarsmaktens Interna Bestämmelser [2007:3] om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition)

Den som har tilldelats ett skjutvapen får förvara vapnet med tillhörande ammunition i bostaden, om chefen för organisationsenheten, eller den han eller hon bestämmer, efter kontroll har godkänt bostaden som förvaringsplats och lämnat skriftligt tillstånd till sådan förvaring. Ett godkännande av bostad som förvaringsplats skall dokumenteras.

Del 2 - Beslut och motivering av beslutet

Kan vapen och i förekommande fall ammunition förvaras i bostaden? ☐ Ja ☐ Nej		
Beslutet gäller för följande vapentyp och för vapen med följande vapennummer (under förutsättning att vapen kan förvaras i bostaden)	Vapentyp	Vapennummer
	1	1
	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
Beslutet att inneha tävlingsvapen får gälla för högst ett år i taget. Nu aktuellt beslut gäller som längst till	Datum	
Motivering av beslutet samt i förekommande fall anvisningar för förvaringen		

Beslutandes underskrift

Ort och datum	Namnteckning
Befattning	
Namnförtydligande	